

RIMÓCI NYULACSKA ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

„Mesélő természet, jeles napok, ünnepek”

2026.

OM:202253

A program benyújtója: Virágné Csábi Adrienn
óvodaigazgató

TARTALOMJEGYZÉK:

1. BEVEZETŐ.....	5
2. TÖRVÉNYI SZABÁLYOZÁS	6
3. AZ ÓVODA ADATAI	7
4. HELYZETKÉP A TELEPÜLÉSRŐL, AZ ÓVODÁRÓL	7
4.1. Személyi feltételek	9
4.2. Tárgyi feltételek.....	9
5. ÓVODAKÉPÜNK.....	10
5.1.Gyermekeképünk.....	10
6. NEVELÉSI ALAPELVEINK	11
7. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA.....	12
7.1. Általános céljaink.....	12
7.2. Speciális céljaink	12
8. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI.....	13
8.1. Általános feladataink	13
8.1.1. Egészséges életmódra nevelés, egészségnevelés, egészségfejlesztés.....	13
8.1.2. Az érzelmi, az erkölcsi, az értékorientált közösségi nevelés és a lelki egészség.....	17
8.1.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	19
8. 1. 4. Az óvoda gyermekvédelmi feladatai.....	20
8. 2. Speciális feladataink	21
8.2.1. Nemzetiség nevelés	21
8. 2. 2. Logopédiai ellátás biztosítása.....	24
8. 2. 3. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése – SNI, BTMN	24

8.2.4. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása - a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek.....	25
8. 2. 5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása – Tehetséggondozás, tehetségfejlesztés.....	30
9. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	31
10. AZ ÓVODAI ÉLETÜNK TEVÉKENYSÉG FORMÁI	33
10. 1. A játék	33
10.2. Mindennapos mozgás.....	35
10. 3. A külső világ tevékeny megismerése.....	37
10.3.1. Környezettudatos magatartás kialakítása	38
10. 4. Mesélés, verselés	41
10. 5. Ének, zene, énekes játék, népi játék, tánc.....	43
10. 6. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	44
10. 7. Munkajellegű tevékenységek.....	46
10. 8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	47
11. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	48
11. 1. A gyermekcsoport megszervezése.....	48
11. 2. A napirend megszervezésének elvei.....	49
11. 3. Az egyes tevékenységformák szervezése	49
11. 4. A heti rend megszervezésének elvei.....	50
12. A NEVELÉS TERVEZÉSE	51
13. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE.....	51
13. 1. Óvoda – család.....	51
13. 2. Óvoda – iskola	52
13. 3. Óvodánk egyéb kapcsolatai.....	53
14. ÓVODÁNK ÍRÁSOS DOKUMENTUMAI.....	54
15. A HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAM KARBANTARTÁSA	55

16. ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT	55
17. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	56

*„Ha a jövő évre akarsz gondolni
Vess magot,
Ha egy évtizeddel számolsz,
Ültess fát!
Ha a terved egy életre szól,
Embert nevelj!”*

(Kínai bölcs mondás)

1. BEVEZETŐ

Óvodánk Rimóc község központjában helyezkedik el. 1977 óta működik, 75 férőhelyes intézmény. Az aktuális gyermeklétszám tükrében kettő vagy három csoportban működünk. A falu minden óvodás korú gyermekének tudjuk biztosítani igény szerint a megfelelő, óvodai elhelyezését, akár már 2,5 éves kortól.

Mindennapjainkban a gyermekközpontú, szeretetteljes, családi légkörű óvodát igyekszünk megvalósítani, melyben a gyermekek egyéni képességeik szerint fejlődhetnek.

Kiemelten kezeljük a gyermekek testi-lelki gondozását, az érzelmi biztonság megteremtését, az életben való eligazodás képességének fejlesztését.

Célunk, hogy gyermekeink, a természetet szerető védő-óvó személyiségekké váljanak.

Legyen igényük a környezetük szépségének, tisztaságának megőrzésére, ápolására.

Formálódjanak a környezethez fűződő magatartásformáik. Kiemelt feladatunk a másság elfogadása, tiszteletben tartása. Ezeket jól szervezett tevékenységekkel, felkészült óvodapedagógusokkal és megfelelő eszközökkel biztosítjuk.

Programunk saját pedagógiai program, melyet a nevelőtestület az óvodavezetővel közösen 1999-ben dolgozott ki az Óvodai Nevelés Országos Alapprogram útmutatása szerint. Azóta a program többször is módosításra került a törvényi változások figyelembevételével.

Programunk játékos tanulással, a környezet megismerésére, a megfelelő kommunikációra, a cigány-roma kultúra felkutatására, ápolására is épít.

Osztott és osztatlan csoportban egyaránt alkalmazható.

2. TÖRVÉNYI SZABÁLYOZÁS

Az óvodánk működésének kereteit, tartalmát az alábbi törvények, rendeletek, önkormányzati és helyi szabályozások határozzák meg:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet XV. fejezet 57. Az országos pedagógiai-szakmai ellenőrzés célja, módszerei, területei, valamint lefolytatásának általános szabályai és fajtái
- 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet
- 2023. évi LII. törvény (a továbbiakban: Púétv.) és annak végrehajtási rendeletei pedagógusok új életpályájáról
- a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről szóló 48/2012. (XII. 12.) EMMI-rendelet.
- 2011. évi CXCV. törvény a Nkt. 8. § (2) alapján a kötelező óvodába járásról
- Rimóc település esélyegyenlőségi programja

A felsorolt dokumentumok ismeretében vizsgáltuk felül óvodánk helyi pedagógiai programját, és végeztük el a jogszabályok értelmében a tartalmi kiegészítést. Az óvodánk

alapfeladata az óvodás korú gyermekek nevelése 3 éves kortól az iskolába járáshoz szükséges fejlettség eléréséig, legfeljebb nyolc éves korig.

3. AZ ÓVODA ADATAI

Az intézmény neve:	Rimóci Nyulacska Óvoda
Székhelye:	3177 Rimóc, István király útja 32.
Óvodaigazgató:	Virágné Csábi Adrienn Telefon: 06/32-388-507 Mobil: 06/30-501-0497 e-mail: <i>ovodarimoc@gmail.com</i>
OM azonosító:	202253
Az intézmény fenntartója:	Rimóc Község Önkormányzatának Képviselőtestülete 3177 Rimóc, Madách tér 1. Tel.: 32/370-691
Az intézmény típusa:	Önálló intézmény

Az óvoda közvetlen szakmai irányítását és a munkáltatói jogkört az óvodaigazgató látja el.

4. HELYZETKÉP A TELEPÜLÉSRŐL, AZ ÓVODÁRÓL

A falu Nógrád megyében helyezkedik el, Szécsénytől 4 km távolságra. Átmenő közúti forgalom nincs, zsáktelepülés. A környező településekkel földút köti össze, Hollókő irányába kerékpárút is vezet.

Rimóc község lakosainak száma 2024-ben 1630 fő. Településünkre a lassú elvándorlás, öregedés és népesség fogyás jellemző. Kevés munkalehetőség van, ipari üzem nincs.

Mezőgazdasági termelésre alkalmas terület a hegyiségek miatt kevés, az is gyenge minőségű.

A falu közművesített, a vezetékes ivóvíz, a csatornahálózat és a gázellátás megoldott. A lakosság egy része igénybe veszi ezeket a szolgáltatásokat, de egyre több az olyan család, akiknek ez a lehetőség nem elérhető anyagi vonzata miatt.

Felsőfokú képesítéssel a lakosság számához viszonyítva igen kevesen rendelkeznek, a képzett fiatalok nagy része munkahely hiányában elvándorol.

A lakosság életszínvonalát nagyban meghatározza a munkalehetőség hiánya. A szülők nagy része munkanélküli, illetve a közfoglalkoztatási programban tudnak számukra munkát biztosítani. Sok az olyan család, akik mélyszegénységben, tartósan a létminimum szintje alatt élnek. Szinte esélyük sincs arra, hogy ebből a helyzetből kitörjenek. A szülők iskolázottsága alacsony, munkalehetőségeik erősen behatároltak. A családok jövedelmét túlnyomó részt a családi pótlékok és a segélyek teszik ki. Az anyukák nagyon fiatalon vállalnak gyerekeket. A 90-es években épült családi házak zsúfolttá váltak, több generáció, család osztozik meglévő helyiségeken. A társadalmi, gazdasági hátrányok, a képzettségi és foglalkoztatottsági hiányok súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. Az ilyen helyzetben élő családok száma évről évre növekszik. A hozzánk járó gyerekek roma származásúak, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetűek.

Az óvodai nevelés a faluban 1977. augusztusában kezdődött. 1999-ben óvodánk harmadik csoporttal bővült, így minden harmadik életévét betöltött gyermeknek tudjuk biztosítani az óvodai ellátását. Változó világunkban a családok életkörülményei megváltoztak. Ezek a változások a gyermekek fejlődését is befolyásolják. Ilyenek:

- a természettől való elszakadás
- a technika fejlődése
- a korlátozottabb lehetőségek a családon belül
- a családok szerkezetének változásai
- élményforrások csökkenése
- megélhetési problémák
- munkanélküliség

Tapasztalataink a következők:

- helytelen életvitel
- rossz táplálkozási szokások
- mozgásszegény életmód
- helytelen beszédstílus
- az emberi kapcsolatok, a viselkedési normák lazulása

4.1. Személyi feltételek

Óvodánkban főállásban- a gyereklétszám függvényében - 4 -6 fő óvodapedagógus foglalkoztatására van lehetőség. Az óvodapedagógusok munkáját- óvodapedagógus hiányában- pedagógiai asszisztensek és dajkák segítik.

A tanköteles korú gyerekek egyéni képesség fejlesztésében és a nyelvi elmaradások csökkentésében a szécsényi Pedagógiai Szakszolgálat fejlesztő pedagógusa és logopédusa segít heti egy-egy alkalommal. Komplex mozgásfejlesztés szintén biztosított heti egy alkalommal a Szakszolgálat szakembere által.

Az SNI-s gyerekek számára előírt egyéni fejlesztéseket megbízási szerződéssel gyógypedagógusok végzik.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

4.2. Tárgyi feltételek

Óvodánk három világos és tágas csoportszobával rendelkezik. Minden csoporthoz tartozik egy-egy öltöző és mosdó. Arra törekszünk, hogy a gyermekek óvodai életének színterei otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak legyenek, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt. A teljes körű felújításnak köszönhetően már tornaszobával is rendelkezünk a kisebb méretű fejlesztő szoba mellett, így a mozgásfejlesztő foglalkozások vagy programok megvalósítása könnyebbé vált. A csoportszobák berendezései biztonságosak, a gyermekek testméreteinek megfelelőek, színviláguk harmonikus. A gyermekek által használt játékokat, eszközöket számukra is hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel helyezzük el. Bútorainkat igyekszünk folyamatosan bővíteni, szépíteni, felújítani. A játék, étkezés, alvás a csoportszobákban zajlik. A gyermekfektetőket beépített tárolókban tartjuk.

A csoportszobákat közös folyosó köti össze a kiszolgáló helyiségekkel (tálalókonyha, irodák, mosókonyha, felnőtt mosdó, nevelői szoba, fejlesztő szoba).

Minden csoportban van televízió, DVD lejátszó, Hi-Fi berendezés és az internet elérhetőség is biztosított. Az óvoda rendelkezik számítógéppel, lappal, fénymásolóval, nyomtatóval, aktív hangfallal, fényképezőgéppel, kamerával. A gyermekek a „kakaóbiztos” számítógépen szerezhetnek ismereteket.

Szükség esetén igénybe vehetjük a közelben lévő Vincze Barna Sportcsarnokot. Rossz idő esetén a csoportoknál található fedett udvar részen levegőzhetnek, tornázhatnak a gyerekek, illetve a tornateremben, ahol több mozgásfejlesztő eszköz áll a gyerekek rendelkezésére.

Játék ellátottságunk megfelelő, változatos játékformákra ad lehetőséget.

Udvarunk tágas, megfelelő az árnyékos és a napos területek aránya. Az udvar kialakításánál ügyeltünk arra, hogy a kisházak, homokozók, csúszdák, hinták, mászóókák nyugodt játéklehetőséget biztosítsanak. A kismotorokkal és a futóbiciklikkel a „közlekedési” pályán játszanak a gyerekek. Az udvari játékaink rendelkeznek a megfelelő tanúsítvánnyal és 4 évente, a kötelezően előírt felülvizsgálaton átesnek.

Az óvodapedagógusok színvonalas munkavégzéséhez a szükséges eszközök az óvodában megtalálhatóak, mindenki számára elérhetőek.

Eszköztárunkat, játékkészleteinket önerőből és pályázatok útján folyamatosan fejlesztjük, bővítjük.

5. ÓVODAKÉPÜNK

Az óvodában folyó nevelés a családi nevelés kiegészítője. Az itt élő családok pedagógiai kultúrája nagyon változó, sok a hátrányos helyzetű gyermek, a rendezetlen családi körülmény. Családi nevelést kompenzáló szerepünk ezért fokozott. A hátrányokat csökkentő pedagógiai attitűddel, személyi, tárgyi, valamint megfelelő pedagógiai környezettel biztosítjuk minden gyermek számára az esélyegyenlőséget. A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, a nemzeti identitás erősítését, a nemzetiségi hagyományok átörökítését, a nemzetiségi gyermekek nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A „Mesélő természet, jeles napok, ünnepek” című Pedagógiai Programunk céljainak megvalósításával elősegítjük a közösségbe való beilleszkedésüket, bővítjük az őket körül vevő világról alkotott ismereteiket és érzelmi biztonságot nyújtunk számukra a jeles napok és közös ünnepek adta élmények átélésével.

5.1. Gyermekeképünk

Az óvodában nyújtott érzelmi biztonság által legyen a gyermeknek érzelmi kötődése a társaihoz és a felnőttekhez egyaránt. Tudjon nevetni, felfedezni, csodálkozni. Korának és

fejlettségének megfelelően aktívan és érdeklődően vegyen részt az egyes élethelyzetekben, tevékenységekben.

„Ha az embert olyannak vesszük, mint amilyen, tulajdonképpen rosszabbá tesszük. De ha olyannak vesszük, mint amilyennek lennie kellene, akkor azzá tesszük őt, amivé lehetne.”

/Johann Wolfgang Goethe/

6. NEVELÉSI ALAPELVEINK

- A gyermek nevelése elsősorban a család feladata, az óvoda kiegészítő szerepet vállal.
- Az óvodás gyermek fejlődő személyiség, így különleges védelem illeti meg.
- Ami a gyermek szükséglete, az az óvodapedagógus feladata is egyben.
- A gyermekeket egyedi, fejlődő személyiségnek tekintjük, akiknek alakuló személyiségét genetikai adottságaik, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és a tervezett környezeti hatások együttesen határozzák meg, éppen ezért testi-lelki szükségleteik életkoronként és egyénenként is változóak lehetnek.
- A közös élményekre épülő közös tevékenységek hangsúlyos elemei a nevelőmunkánknak.
- Az egyes nevelési területek csak elméletileg differenciáltak, elkülönültek, a gyakorlatban azonban egységet alkotnak. A komplexitás elvét tervező és gyakorlati munkánk során érvényesítjük.
- A másság elfogadása és tiszteletben tartása valamennyi óvodai dolgozó kötelessége.
- Nyugodt, családias légkör megteremtése, melyben a játék elsődlegességét biztosítjuk.
- Figyelembe vesszük a gyermekek aktuális fizikai és érzelmi állapotát.
- Nevelési gyakorlatunk során biztosítjuk óvodáinkban a nemzetiséghez tartozó gyermekek saját kultúrájukhoz, hagyományaikhoz kapcsolódó szokásaik megőrzését, ápolását.
- Óvodai nevelésünkben tilos a gyermekek mindennemű közvetlen vagy közvetett megkülönböztetése (kizárás, korlátozás, jogellenes elkülönítés, kedvezés, akadályozás, zaklatás).
- Nevelési gyakorlatunkban a gyermekek szociokulturális háttére figyelembe vételével a teljes személyiségfejlesztésen belül szükséges egyes területek

hangsúlyosabb tervezése, ezek: a környezet megismerésére nevelés, az anyanyelvi és kommunikációs képességek fejlesztése, az egészséges életmód és az egészséges táplálkozás szokásainak kialakítása.

- Az irodalmi műveken keresztül mély érzelmi alapot biztosítunk a környezettisztelő, természetszerető emberré váláshoz.
- Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára épülő helyi pedagógiai programunk azt a szemléletünket erősíti, hogy a családi közösséget kiegészítve gondozzunk, ápoljuk, védjük a gyermekeket.
- Az óvodánkban biztosítjuk, hogy valamennyi kisgyermek azonos módon hozzájusson az óvodai ellátás valamennyi formájához.
- Minden gyermeknek joga van arra, hogy egyediségéhez optimálisan illeszkedő pedagógiai rendszerben a számára legkevésbé korlátozó és legkevésbé szegregált környezetben nevelkedjen, ez a gyermekek oldaláról szükséglet, a felnőttek számára kötelesség.

7. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA

7.1. Általános céljaink

- A 3-7 korú (szükség esetén 2,5 - 7 éves korú), köztük nagyszámban, hátrányos helyzetű gyermek, sokoldalú, harmonikus fejlesztése.
- A gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése, az egyéni sajátosságokat, az eltérő fejlődést figyelembe véve.
- A környezet megismerésére, óvására való nevelés.
- Az anyanyelvi és kommunikációs képességek kiemelt fejlesztése.
- A mozgás iránti igény, mint életszükséglet fejlesztése.
- A sikeres iskolai beilleszkedéséhez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítása, a tanulási zavarok megelőzése, a játékon és mozgáson keresztül.

7.2. Speciális céljaink

Óvodai nevelésünk célrendszerének sajátos elemeit meghatározzák a település sajátos jellemzői, a szűkebb környezet elvárásai, az óvodapedagógusok által felvállalt

többszörfeladatok eredményei és az Alapító okiratban foglalt feladatok. Így speciális célként fogalmazódnak meg a következők:

- Valamennyi, beszédhibával küzdő kisgyermek részesüljön logopédiai ellátásban, legalább 5 éves kortól.
- A nemzetiséghez tartozó gyermekekben alakuljon ki a nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kötődő, az adott településre jellemző hagyományok és szokások ápolásával a nemzetiségi identitástudat.
- A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, esetenként tehetséges kisgyermek differenciált fejlesztésének megszervezése, szükség szerint biztosítva a felzárkóztatást, illetve tehetséggondozást egyénileg, vagy kis létszámú csoportokban.

8. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI

8.1. Általános feladataink

8.1.1. Egészséges életmódra nevelés, egészségnevelés, egészségfejlesztés

Biztonságos környezetben a gyermek testi-lelki egészségének biztosítása, komfortérzésük kielégítése, pozitív kapcsolat a természeti és társadalmi környezettel, ezen belül különösen:

- Gondozási szokások kialakítása
- Testi nevelés, mozgásigény kielégítése
- A gyermek egészségének védelme, edzése
- Helyes életritmus kialakítása

Az óvodai nevelés feladata az életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodó képességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.

Gondozási szokások kialakítása

Az óvodába lépés előtt tájékozódunk a gyermekek otthoni körülményeiről, szokásokról, életvitelről. Ezekben általában nagy eltérések tapasztalhatók. Ez határozza meg a gyermekekkel kapcsolatos feladatokat.

A beszoktatás alatt megismertetjük a gyermekekkel a mosdó és a tisztálkodáshoz szükséges eszközök használatát, a testápolási teendők sorrendjét, a szájápolást.

Az étkezési szokásokban tapasztalható egyéni különbséget, lemaradást a kulturált körülmények biztosításával, személyes példaadással próbáljuk az önállóság szintjére hozni. A helyes öltözködési szokásokat állandó gyakorlattal és szóbeli javítással, segítséggel igyekszünk kialakítani.

A gyermek tisztasága, ápoltsága érdekében összefogva az egészségügyi szakemberekkel felvilágosító, egészségnevelő munkát végzünk. Olyan eseti összejöveteleket szervezünk, melynek témája az egészséges táplálkozás, mozgás, tisztálkodás, fogápolás, hajápolás, higiénia.

Testi nevelés és mozgásigény kielégítése

Minden nap nyújtunk edzési lehetőséget a gyermekek számára. Lehetőleg naponta kétszer tartózkodjanak a szabadban. Tornaszoba a mozgásfejlesztő eszközökkel megfelelő helyet biztosít a mozgásigény kielégítésére. Szükség szerint használjuk ki a sportcsarnok adta mozgási lehetőségeket.

Mindennapi mozgás szervezeten és a szabad játék biztosítása által maximálisan elégítse ki a gyermekek mozgásigényét, ez legyen korukhoz alkalmazkodó.

A pihenés és alvás az óvodáskorú gyermek életében igen nagy szerepet kap. Az alvás előtti időben minden nap mesélünk és altató dalt énekelünk.

A gyermekek egészségének védelme, edzése

Szeretnénk megalapozni az egészséges életvitel iránti igényt. A termék gyakori szellőztetésével, a megfelelő páratartalommal, gyakori portalanítással, fertőtlenítéssel, sok zöld növény elhelyezésével a tiszta levegő biztosítása.

Igyekszünk a gyermekek szokásait, kedvelt ételeit, érzékenységet megismerni és a lehetőségekhez mérten kielégíteni. Tapintattal próbáljuk őket szoktatni a korszerű táplálkozáshoz, ismeretlen ízekhez. Igyekszünk, hogy minél több zöldséget és gyümölcsöt fogyaszthassanak.

A gyermek tevékenységét állandóan figyelemmel kísérjük. A balesetek elkerülése végett a személyi és tárgyi feltételeket biztosítjuk. A használati eszközöket állandóan ellenőrizzük. Nevelőmunkánk fontos színtere az óvoda udvara. Igyekszünk, hogy itt a gyermekek jól érezzék magukat és a szabad levegőn való aktív tevékenységekhez teret nyújtunk. Az eszközök esztétikus külsejéről gondoskodunk (festés, karbantartás, javítás). Legyenek nyugodt zugok, ahol a nyugalomra vágyók is jól érezhetik magukat, hiszen a mozgásigény nagyon eltérő. Esős idő esetén a fedett teraszokon van lehetőség a szabad levegőn való mozgásra, játékra.

Helyes életritmus kialakítása

Az életkornak megfelelő óvodai napirend kialakításával, az állandó tevékenységek biztosításával a gyermekek életének rendjét, ritmusát, időbeosztását segítjük elő.

Az egymást követő rendszeres elfoglaltságok biztonságérzetet adnak a gyermekeknek.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- a gyermekek gondozása, testi szükségleteik, mozgásigényük kielégítése
- a harmonikus, összerendezett mozgás kialakulásának, fejlődésének elősegítése
- a gyermekek egészségének, lelki egészségének megóvása, védelme
- a gyermekek életkorának megfelelő, optimális életritmus kialakítása élettani és egyéni szükségleteik figyelembevételével
- az egészséges életmód, a testápolás, az egészség megőrzés szokásainak alakítása
- a gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet kialakítása
- járványos megbetegedések megelőzése, terjedése megakadályozása érdekében fokozott higiénés tevékenység
- a speciális egészségügy problémával küzdő gyermekekre fokozottan figyelünk (asztma, gyógyszerérzékenység, ételallergia, epilepszia)
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása
- a természeti környezettel kapcsolatos szokások közül a szemét és hulladék kezelése, valamint a szép felfedeztetése
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása
- teljes körű egészségfejlesztési program célzott alkalmazása

Egészségfejlesztés

Az egészség fejlesztő tevékenységünk az egész óvodai nevelésben jelen van, nevelési feladataink megvalósítása során is arra törekszünk, hogy a gyermekek egészségére kedvező hatást gyakoroljon.

Alapelvek:

- Az egészségnevelő, egészségfejlesztő munka csak akkor lehet eredményes, ha közösen, egymást segítve és megerősítve végezzük a gyermekeink egészsége érdekében.

- A szellemi, a testi és a lelki nevelés egyformán fontos, mely legyen tervszerű, rendszeres, terjedjen ki minden gyermekre és érvényesüljön személyiségfejlesztő hatása.
- A gyermekek minden nap vegyen részt valamilyen mozgásban, kapjanak életkoruknak megfelelő terhelést.
- Minden mozgásforma, testmozgás jelentsen örömet és sikerélményt minden eltérő adottságú gyermeknek.
- Jelenjen meg az egészséges táplálkozás, a zöldségek, a gyümölcsök és a tejtermékek alapvető fontossága a mindennapokban.
- Figyeljünk a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére.
- Váljon természetessé a tisztaság igénye, a személyi higiénia kialakítása.
- Az óvodapedagógusok ösztönözzék az egészséges életmód a környezet tudatos magatartás megalapozásával az egészség fejlesztését és értékrendjének kialakulását.
- Az egészséges, biztonságos óvodai környezet/megfelelő bútorzat és eszközrendszer/ megteremtésére törekszünk.
- Különös odafigyeléssel fordulunk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek testi szükségleteinek kielégítésére, kulturált testápolásra, betegségek megelőzésére.
- A szociálisan hátrányos környezetből érkező gyermekeknél az óvodai szokások bevezetését fokozatosan, utánzásos helyzetekben alakítjuk ki.

A teljes körű óvodai egészségfejlesztési program célja: hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

A teljes körű óvodai egészségfejlesztési program fogalma: olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési-oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

Területei:

- a) az egészséges táplálkozás
- b) a mindennapos testnevelés, testmozgás

- c) a testi és lelki egészség fejlesztése
- d) a bántalmazás és durvaság megelőzése
- e) a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás
- f) a személyi higiéné

Óvodánk működésére a fenti területek vonatkozásában prevenció és szükség szerint intervenció szemlélettel közelítünk, tekintettel arra, hogy az óvodai nevelés alapfeladatai közé tartozik az egészséges életmódra nevelés, amely valamennyi tevékenységünket áthatja. Feladataink részletesen megjelennek a program nevelési feladatai, tevékenységi tartalmak között. A napi feladataink a csoportnaplókban szerepelnek a féléves nevelési tervekben. Figyelemmel kísérjük az egészségre nevelés alternatív programjait. A védőnővel, a doktornővel megfelelő a partnerkapcsolatunk és egészségügyi probléma észlelése esetén jelzünk feléjük. Rendszeresek a védőnői tisztasági szűrések az óvodánkban.

8.1.2. Az érzelmi, az erkölcsi, az értékorientált közösségi nevelés és a lelki egészség

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására. A feladat megvalósítása kapcsán törekszünk arra, hogy olyan családias környezetet teremtsünk meg, ahol a közös tevékenységek során pozitív érzelmi kapcsolat jön létre: gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek között. Nevelésünk során tudatosan építünk az óvodás gyermekek magatartásának, tevékenységének érzelmi vezéreltségére, az értékorientált közösségi nevelés módszereinek alkalmazásával. Éppen ezért elengedhetetlen, hogy az óvodában a kisgyermeket érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül. A pozitívumokra való odafigyeléssel próbáljuk a megfelelő viselkedési normákat kialakítani, és az érzelemsivár, szegényes környezetből bekerülő gyermekeknél is a tartós, stabil, szeretetteljes kapcsolat kiépítését segítjük elő.

Feladataink:

- Az óvodába járás előtti családlátogatáson igyekszünk képet kapni a család szerkezetéről, a család tagjainak egymáshoz való kötődéséről, ennek megfelelően készülünk a gyermekek fogadására.
- Az óvodapedagógusok, a pedagógiai asszisztensek és a dajkák gondoskodó szeretettel várják a gyermekeket. A beszoktatásra különös gondot fordítunk. A szülő az első héten együtt ismerkedhet az óvodával. A beszoktatás elején módot adunk az ebéd utáni

hazamenésre is, a gyermek számára hosszú időtartam lerövidítésére. A befogadás időszakát a gyermekek egyéni szükségletei határozzák meg.

- A nagyobb gyermekeket is felkészítjük arra, hogy szeretettel és segítő szándékkal vegyék körül a kisgyermekeket. Gondoskodó szeretettel fogadjuk az új gyermekeket, bevonva őket a közös játékokba, programokba.
- A gyermekek nevelésében különös gondot fordítunk a másság elfogadására, az esetenkénti szélsőséges magatartási problémák kezelésére sajátos nevelési módszereket alkalmazunk, amelyek mindig az adott gyermek egyéni képességeitől függenek (drámajáték, egyéni megbízatások stb.).
- A felnőttek magatartásukkal segítik a gyermekek viselkedéskultúrájának kialakulását. Valamennyi óvodai dolgozó személyes példaadásával, türelmével, bátorításával, bizalmával tudatosítja a gyermekekben a helyes viselkedéskultúrát.
- Az óvodapedagógus által közvetített értékrenddel való azonosulás elősegíti a csoport közösséggé való alakulását, barátságok szövődését, érzelmi összetartozást.
- Az erkölcsi normarendszer megalapozása.
- A közösséghez való tartozás élményének megéreztetése.
- A nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeinek védelmének közvetítése.
- Szülőföldhöz való kötődés alapjaként a gyermek ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét.
- Az óvodai beilleszkedés közvetett segítése a pozitív énkép, önbizalom, önfegyelem, önállóság, szabálytudat, kommunikáció, együttműködés formálásával, a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozásával.
- A gyermek természeti és társadalmi környezetével való kapcsolatának alakítása, a természet és az ember által létrehozott környezet megismerésére, az emberi munka, alkotások megbecsülésére, hagyományok ápolására nevelés.
- A környezettudatos magatartás megalapozása az érzelmi viszonyulások, a környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások, gondolkodás, értékrend, döntési képességek fejlesztésével. A környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások megerősítése, az értékek belsővé válásának elősegítése érzelmi, motivációs hatásokkal, komplex tevékenységi rendszerrel.
- A hagyományok ápolása, a név-és születésnapok ünneplése jelzi a gyermekek számára, hogy fontosak vagyunk egymásnak.
- A nemzeti identitástudat kialakítása, a keresztény kulturális értékek és a hazaszeretet iránti érzelmek megalapozása. A nemzeti ünnepekre, jeles napokra együtt készülünk,

érzelmi előkészítéssel, ráhangolódással valamint az alkalomhoz illő irodalmi és énekes anyaggal és a nemzeti szimbólumok megjelenítésével.

8.1.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Óvodákban a fenti feladat megvalósításának nélkülözhetetlen, de mindenki számára elfogadott feltétele az a pedagógiai szemlélet, melynek értelmében az óvodáskorú gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságukra építve a gyermekek érzékszervein keresztül, tapasztalati úton ismeri meg az őt körülvevő világot.

Arra törekszünk, hogy az óvodai nevelés során, az óvodai élet mindennapjaiban változatos tevékenységeket biztosítsunk a gyermekek számára, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről. E tapasztalatszerzési helyzeteket a mindennapi élet spontán szituációi és a tervezett tevékenységek adják. Lehetőség szerint felhasználjuk az IKT eszközök által nyújtott ismeretszerzési módokat. Az értelmi nevelés szerteágazó feladat, megvalósítása átszövi a teljes óvodai életet.

Feladataink:

- fontos feladatunk az anyanyelv fejlesztése, amely magába foglalja a tiszta, érthető és folyamatos beszéd kialakulásának elősegítését
- a gyermekek természetes beszédkedvének fenntartása, beszélgetésre alkalmas, kiegyensúlyozott légkör biztosítása, ahol a gyermekek bátran megnyilvánulnak, beszélnek élményeikről, gondolataikról
- a gyermekek kérdéseinek meghallgatása, válaszadás a kérdéseikre
- a kommunikáció különböző formáinak (verbális, nonverbális) és az óvodánk helyben kialakított szokás- és szabályrendszerének megfelelő kommunikáció alakítása
- a sokféle tevékenység biztosított keretek között, a gyermekek szociális tanulásának elősegítése, élethelyzetekben használható kommunikációs formák megtapasztalása, alkalmazása
- óvodáskor végére törekszünk arra, hogy a gyermekek képessé váljanak másokat is meghallgatni
- szókincsük folyamatos bővítése igényes irodalmi anyagok felhasználásával, nyelvi játékok segítségével és természetes élethelyzetekben
- a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése

- az óvodás korosztály számára megfelelő fogalomhasználattal és érthetően beszéljen a mindennapokban

8. 1. 4. Az óvoda gyermekvédelmi feladatai

A köznevelési intézményekben folyó gyermekvédelmi feladatokat a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet alapján az óvoda Szervezeti és Működési Szabályzatában határoztuk meg. Tágabban értelmezett gyermekvédelmi feladataink (melynek pedagógiai megközelítése értelmében az óvoda védő-óvó funkcióját is ideértjük) közül a védő-óvó intézkedések az óvodánk Háziarendjében kerültek megfogalmazásra.

Nevelési programunk tehát a gyermekvédelem pedagógiai feladatait tartalmazza.

Gyermekvédelmi munkánk célja a családok és a gyermekek eltérő szükségleteire tekintettel, a gyermekvédelmi törvény alkalmazásával a veszélyeztetettség és a hátrányos helyzet felismerése és kezelése. Célunk továbbá, hogy a korai prevenció megvalósításával, az óvodai nevelés alapfeladatain keresztül, a családokkal együttműködve a lehető leghatékonyabb feltételeket biztosítsuk valamennyi, de különösen a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek személyiségfejlődése, képességeik, tehetségük kiteljesedése számára.

Feladataink:

- valamennyi, 3. életévét betöltött gyermek (különös tekintettel a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekekre) felkutatása, rendszeres óvodába járásuk elérése. Ennek érdekében szoros kapcsolatot tartunk a védőnővel, háziorvossal.
- folyamatos figyelemmel kísérés és a szükséges intézkedések megtétele annak érdekében, hogy minden hátrányos helyzetű gyermek rendszeresen járjon óvodába
- a szülők tájékoztatása az anyagi és egyéb segítő szolgáltatásokról
- az óvoda jelző szerepének érvényesítése, amennyiben a gyermek érdekében intézkedést tart szükségesnek
- a nevelő hatások összehangolása a családokkal
- a gyermekek különböző területen mutatózó képesség- és szokásbeli lemaradásainak feltérképezése, fejlesztése, erősségeikre építve
- a gyermekekkel kapcsolatos adatok védelmének biztosítása (titoktartási kötelezettség, illetve a Knt. előírásai betartása)
- derűs, szeretetteljes légkör biztosítása a csoportokban, ahol a gyermekek érzelmi biztonságban érezhetik magukat

- a gyermekek családi háttérének, személyiségének, szükségleteinek pontos ismerete
- személyre szabott, egyéni bánásmód érvényesítése a gyermekek szükségletei alapján
- a családlátogatások, személyes megbeszélések gyakoriságának szükség szerinti növelése.

8. 2. Speciális feladataink

8.2.1. Nemzetiség nevelés

A feladat ellátását a 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet előírásai szerint szervezzük. A nemzetiség nevelés ellátásának formája óvodánkban: magyar nyelvű roma/cigány kulturális nevelés.

A nemzetiség óvodai nevelés

A nemzetiség óvodai nevelés a gyermekek óvodába lépésétől az iskolába menetelig tart. A nemzetiség óvodai nevelésben való részvétel a szülő írásbeli kérelmére történhet 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet 1. és 2. sz. mellékleteként szereplő űrlapon, a rendeletben rögzített eljárásrend szerint.

A roma kulturális hagyományokat ápoló tevékenységek

Óvodánkban a roma kulturális nevelés magyar nyelven folyik. Óvodánk programja a roma gyermekek nevelésére épül, mivel a hozzánk járó gyermekek 100 %-a roma származású. Sajnálatos tény, hogy a romáknak rendkívül „sajátos” a kultúrája. A valódi kulturális értékeket nem ápolják, igazából a többségük nem is ismeri.

Célunk:

- Az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a roma kultúra megismertetése, a kulturális hagyományok átörökítése és fejlesztése.
- A személyiség fejlesztésében kiemelt szerepet kapjon a másság, a tolerancia, az identitástudat alapjainak lerakása, kialakulásának és fejlesztésének segítése.
- A roma életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományok és szokások ápolása és fejlesztése.

- A gyermekek egészséges életvitelének, biztonságos, harmonikus fejlődésének biztosítása, az egyéni és eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- A másság tiszteletben tartása, elfogadása, melynek eredményeképpen kölcsönös együttműködés alakul ki a játékon és a különböző érzelmegazdag, életkornak megfelelő hagyományokat ápoló tevékenységeken keresztül.
- A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek felkarolása, segítése, részképesség zavarainak kialakulásának megelőzése, fejlesztése.
- A gyermekben pozitív érzelmi viszony alakuljon ki a roma nemzetiség kultúrája iránt. Ismerjen a nemzetiség kultúrájából merített meséket, verseket, dalokat.

Feladatunk:

- Biztonságérzetet adó környezet kialakítása, a cigányok kultúrájának, életmódjának, szokásainak, tárgyi emlékeinek felkutatása.
- A roma népi játékok, versek, mesék és dalok beépítése az óvodai tevékenység formákba.
- A mozgáshoz kötődő tevékenységekben a roma kultúra és hangszerek megismertetése, életkoruknak megfelelő szinten való használata. (A szokásos óvodai hangszereken túl használjuk még a kanalakat, kupákat, csörgőket is.)
- A roma kultúra és a többségi kultúra közötti különbségek és hasonlóságok, felfedeztetése és értékeltetése.
- A roma óvodai nevelésben résztvevő óvodapedagógusnak ismernie kell a roma szellemi és tárgyi hagyományait, szokásait.
- Feladatunk továbbá az egészséges, biztonságos környezet kialakítása.
- Kompenzáljuk a családi nevelés hiányosságait, segítjük őket szociális beilleszkedésük során.
- Ügyelünk arra, hogy a gyermekek számára újszerű környezetben az egészségügyi és étkezési szokások fokozatosan kerüljenek bevezetésre, cselekvéses és utánzásos helyzetekben.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekeken keresztül, a szülőkhöz is felkeltsük az érdeklődést a roma kulturális értékei iránt. Ha nem erősítjük meg őket a kultúrájuk értékeiben, szépségeiben, szégyellni fogják saját etnikai hovatartozásukat, ami még inkább nehezíti a szocializációs folyamatokat. Sajnos, jellemző a családokra a gyermekek elhanyagolása, a rossz bánásmód, a következtelen nevelés, rendszertelen életvitel, ami óvodásaink magatartásában, játékában, tevékenységeiben megmutatkozik. Elhanyagolást jelent, ha a szülő

vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények. Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben. Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése. A fenti feladatok szakszerű teljesítéséhez szükséges, hogy segítő és partneri kapcsolat alakuljon ki az óvoda és a szülők között, valamint a helyi nemzetiségi önkormányzatok képviselői és az óvoda között. Minden évben megünnepeljük, projekt hetet szervezünk a Cigányság Világnapja alkalmából március hónapban vagy a Roma Kultúra Világnapján áprilisban, amelybe bevonjuk a szülőket, a Rimóci Roma Nemzetiségi Önkormányzatot. Ilyenkor lehetőség nyílik a roma kultúrából származó népviseletek, táncok, népdalok bemutatására, meghallgatására. A projekt hét délelőtti tevékenységeibe beépítjük a népi kultúra elemeit.

Ének – zene, énekes játékok:

- Cigány himnusz megismertetése
- Cigány népdalok éneklése
- Cigány tánclépések elsajátítása
- Cigány, népi hangszerek bemutatása, megszólaltatása

Külső világ tevékeny megismerése:

- Séták alkalmával gyógynövények felkutatása, megismerése
- Gyógyteafőzés
- Csiga gyűjtése az óvoda udvarán

Mese, vers, báb, dramatikus játék:

- Cigány mesék gyűjtése, előadása
- Mondókák, versek, énekek beépítése az éves tervünkbe

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka:

- Vesszőfonás elsajátítása
- Cigánybodag sütése

➤ Cigány zászló készítése

Bízunk abban, hogy ezen tevékenységek által megerősödhet kulturális identitásuk. Reméljük, mindezek jó hatással lesznek gyermekeink fejlődésére, de amíg eljutunk a megoldásig, több feladat megvalósítására kell, hogy sor kerüljön.

8. 2. 2. Logopédiai ellátás biztosítása

Óvodánkban a logopédiai ellátást rendszeresen a Pedagógiai Szakszolgálat Szécsényi Tagintézet alkalmazottja végzi.

Feladata:

- a beszédhibák javítása
- a nyelvi kommunikációs zavarok javítása
- folyamatos konzultáció az óvodapedagógusokkal
- szülőkkel való kapcsolattartás
- szülői értekezleteken való részvétel
- dyslexia szűrővizsgálat elvégzése

A gyermekek foglalkozása, heti egy alkalommal, a délelőtti folyamán, az óvodában, külön fejlesztőszobában valósul meg.

8. 2. 3. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése – SNI, BTMN

A köznevelési törvény értelmében a sajátos nevelési igényű gyermekeknek a joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön. (SNI)

Sajátos nevelési igényű gyermek az, akiről a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye ezt megállapította és ennek alapján:

- testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékoság, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos
- pszichés fejlődési zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott

A törvény szerint, ha a gyermek, a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd (BTMN), illetve a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra

vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességgel küzd állapotának megfelelő óvodai nevelésre, fejlesztő foglalkozásra jogosult.

A pedagógiai szakszolgálat által kiszűrt gyermekek óvodapedagógusi kompetenciába tartozó megsegítése, fejlődésük elősegítése az adott csoportban dolgozó óvodapedagógus feladata. A fejlesztő pedagógus végzettséggel is rendelkező óvodapedagógusunk segítségével és folyamatos konzultációval biztosítjuk a BTMN-es gyerekek egyéni fejlesztéseit. E feladat nem terjed ki az SNI-s gyerekek habilitációs, rehabilitációs gyógypedagógiai fejlesztésére, amelynek ellátása speciális szakértelmet igényel, így ehhez utazó szakemberek segítségét vesszük igénybe, akik megbízási szerződéssel látják el a feladatot. Az SNI-s gyermekek megfelelő személyiségfejlesztése érdekében rendszeresen konzultálunk a gyógypedagógussal. A megsegítés formája lehet egyéni vagy mikro csoportos, a fejlesztendő területtől, illetve a probléma jellegétől függően. A gyermek tiszteletben tartásával és egyéniségének, sajátosságainak figyelembe vételével értékeli a munkáját, tevékenységét.

A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek (életkörülményeikből adódóan) tapasztalataink szerint nagyrészt egyéni fejlesztést igényelnek a fentieknek megfelelően, de nem feltétlenül szükséges a Nevelési Tanácsadó vizsgálata.

8.2.4. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása - a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek.

A nevelés kiemelt területei:

- Szervezési feladatok
- Nevelőtestület együttműködése
- Pedagógiai munka kiemelt területei
- Gyermekevédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka
- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel
- Óvoda-iskola átmenet támogatása
- Szülőkkal való kapcsolattartás, együttműködés
- Intézményi eredményességi mutatók

Mint azt a bevezetőben már említettük, óvodánkban a hátrányos helyzetű gyermekek száma igen jelentős. Változás nem nagyon várható, tekintve a település lakosságának összetételét. Így esetünkben a nevelőtestület alapvető feladatai közé tartozik, hogy feltérképezzék és

konkrét tevékenységekkel, szolgáltatásokkal csökkentse azokat a tényezőket, amelyeket az óvodánkba járó gyermekek családjai nem, vagy korlátozott mértékben tudnak biztosítani gyermekeik számára. E feladat megvalósításában csak a környeztünkben élő szociális, egészségügyi és szolgáltató rendszerekkel való szoros együttműködéssel vezethet eredményre.

A.) Szervezési feladatok

A hátrányos és halmozottan helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása. A teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása érdekében a beóvodáztatási programot működtetünk.

Feladat: a 3 éves korú HH és HHH gyermekek felkutatása a településen a védőnővel történő adategyeztetést követően. A kapott adatok alapján az óvodapedagógusok személyesen felkeresik az érintett családokat és tájékoztatással, személyes ráhatással igyekeznek elérni, hogy a szülők beírassák gyermeküket az óvodába. Férőhely esetén a 2,5 éves gyermekeket is fogadjuk.

Az igazolatlan hiányzások minimalizálása érdekében igyekszünk elérni, hogy a szülők örömmel és rendszeresen hozzák gyermekeiket az óvodába. Az igazolatlan hiányzás következményeiről szülői értekezleten hangsúlyosan és nyomatékosan szólunk, és igyekszünk minden ezzel kapcsolatos szülői felvetésre reagálni.

A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása érdekében minden nevelési év elején felmérjük a szülők igényeit. A felmérés történhet szóban (kikérdezéssel) vagy írásban. A felmerült igényeket a fenntartónkkal egyeztetjük, és így alakítjuk ki óvodánk nyitvatartási rendjét.

B.) Nevelőtestület együttműködése

Rendszeresen értékeljük a csoportokban folyó munkát, a felmerülő problémákat egyeztetjük, az egyének szakmai álláspontját meghallgatjuk és konszenzussal hozunk döntéseket a beavatkozási pontokról, alkalmazandó módszerekről. A megbeszélések összehívása a rendszeresség és a célszerűség elvét követi. A nevelőtestület számára az új, szakmai feladatokra történő tájékoztatás és felkészítés is ezeken a megbeszéléseken valósul meg. Az éves munkatervben vállalt programok kidolgozása, megszervezése, ötletek gyűjtése közösen, minden óvodapedagógus bevonásával történik. Így biztosítjuk a rendszeres és hatékony információáramlást és kommunikációt. Az egyéni ötletekhez, innovációs törekvésekhez az intézmény közössége pozitívan viszonyul. A pedagógiai munka értékelése, a visszajelzések szóban itt jutnak el a munkatársakhoz. A megbeszélésekről emlékeztetőt vezetünk. A

felmerülő kérdésekkel, problémákkal az óvodaigazgatóhoz bizalommal lehet fordulni. Kellő tapintattal kezeli a felmerülő helyzetet.

A munkacsoportok (az Óvoda-iskola átmenetet elősegítő és a Belső Ellenőrzési Csoport) éves munkatervet dolgoznak ki, amely összhangban van az intézményi célokkal. Ebben meghatározzák a kiemelt feladatokat, partnereket. Az intézményi önértékelés mellett a 2024/25-ös nevelési évtől az OVIKRETA felületén megtalálható TÉR kezelése is a BECS feladata. Az óvodaigazgató figyelemmel kíséri és támogatja a munkacsoportok működését. Együttműködésre ösztönzi a csoportokat az intézményen belül.

Igyekszünk minden szakmai újdonságról informálódni, hogy azt a mindennapok gyakorlatába beépíthessük. Lehetőség szerint részt veszünk szakmai napokon, továbbképzéseken és az ott hallottakat megosztjuk egymással. A felmerülő igényeknek és a szükséges módszertani tudásnak megfelelően választjuk meg a továbbképzések témáját

Biztatjuk és támogatjuk egymást az egyéni szakmai célok elérésének megvalósításában.

C.) Pedagógiai munka kiemelt területei

A HH és HHH gyerekek családi körülményeiről, óvodáskor előtti életének eseményeiről, az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérést, részletes anamnézis készítünk.

Tapasztalataink szerint a HH és HHH gyermekek között igen jelentős azoknak a gyermekeknek a száma, aki nyelvi nehézséggel, kommunikációs problémával vagy egyszerűen beszédértési hiányossággal küzdenek. Éppen ezért valamennyi nevelési területen pedagógiai munkánk alapvető feladata a kommunikációs nevelés, szókincs, nyelvi kifejező-készség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése. Folyamatosan gyűjtjük, és közkinccsé tesszük a különböző nyelvi játékokat, drámajátékokat, mozgásos játékokat, hogy a gyermekek motiváltságát fenntartva, az életkoruknak legmegfelelőbb tevékenységen, a játékon keresztül segítsük esetleges lemaradásuk pótlását.

Minden 4. évét betöltött gyermekkel elvégezzük a DIFER-mérést, amellyel az alapvető értelmi, érzelmi és erkölcsi képességek, készségek szintjét tudjuk mérni. Az így kapott eredményre építve tervezzük meg és végezzük el az egyéni fejlesztéseket, egyéni vagy mikrocsoportos formában. A fejlesztési tervek dokumentálása történhet kézzel írva vagy digitális úton. A fejlesztés eredményeiről, észrevételekről a szülőt félévente írásban és szóban is tájékoztatjuk. Emellett a mindennapok gyakorlatába is beépítjük a mérési eredményeket.

Az érzelmi nevelés, szocializáció, az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés érdekében alapelv óvodánkban, hogy valamennyi óvodába érkező kisgyermeket az érkezését megelőzően saját otthonában meglátogatunk. Lehetőséget adunk, hogy óvodai jelét maga választhassa meg. Óvodába lépése előtt lehetővé tesszük, sőt

erősítjük, hogy szüleivel együtt, több alkalommal is meglátogathassák az óvodánkat, részükre „Óvodába csalogató napot” szervezünk. Elvünk a fokozatosság és a tapintat.

Az egészséges életmódra nevelés, az egészségtudat kialakítása, helyes táplálkozási szokások kialakítása érdekében a gyermekek igényeihez igazítva megfelelő időkeretet hagyunk. Az új ízekkel való ismerkedést tapintatosan kezeljük, nem erőltetjük a gyermekeket. Mindennapi tevékenységeink között hangsúlyosan szerepeltetjük az egészséges életmód óvodai lehetőségeit: rendszeres levegőzés, elegendő mozgástér és a megfelelő mozgásfejlesztő eszközök biztosítása.

Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése érdekében személyes példaadással nyújtunk mintát a gyermekeknek a másság elfogadására, kezelésére.

Korszerű óvodapedagógiai módszerek alkalmazásával, a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó tanulási és játékhelyzetek támogatásával, a differenciálással, mozgás és zene felhasználásával törekszünk arra, hogy a gyermekek észrevétlenül sajátítsák el az alapvető együttműködési szokásokat, szabályokat.

D.) Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka

A gyermekek egészségügyi szűrővizsgálatait a helyi védőnővel és háziorvossal együtt végezzük. Szükség esetén rendkívüli vizsgálatot kérünk, ha a helyzet indokolja (fertőzésgyanú, elősködők észlelése stb.) és szintén szükség esetén szakorvosi - fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia –vizsgálatot kezdeményezünk.

A védőnő tanácsadás céljából évente legalább egy alkalommal meghívjuk a szülői értekezletre, szükség esetén ez gyakoribb is lehet.

A településünkön a Gyermekjóléti Szolgáltatások igénybevétele nélkülözhetetlen, az együttműködés igen fontos. Probléma esetén a jelző rendszer megfelelően működik.

A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés (egyetlen gyermek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége, az óvoda által kért természetbeni és pénzügyi hozzájárulások fedezetének hiányában) nagyon fontos az óvodánk életében.

E.) Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal:

Gyermekjóléti, Családsegítő Szolgálat, Gyámhivatal (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása)

Védőnői hálózat (a gyermekek óvodai beíratásának támogatása; korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás)

Szakmai és szakszolgáltatók (konzultációk a gyermek fejlődéséről, a gyermekek egyéni fejlesztésében való közreműködés)

Önkormányzat, illetve civil szervezetek (a gyermekek óvodai beíratásával, a hiányzás csökkentésével, iskolaválasztással, szülői programokkal kapcsolatos együttműködés)

F.) Óvoda-iskola átmenet támogatása

Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munkánk alapját a gyermekek képességeinek nagyon pontos ismerete képezi. Fontos feladatunk tekintjük a gyermekek teljes személyisége fejlesztésén belül a tanulási képességek megalapozását, a tanulási és egyéb részképesség zavarok mielőbbi kiszűrését, kialakulásának megelőzését. Óvodai személyiségnaplónk tartalmazza a gyermekek fejlődésnek nyomon követésére szolgáló területeket, melyek között a tanulási képességek is szerepelnek.

Településünkön a szülők jórészt a helyi általános iskolába íratják be a gyermekeket, de szükség esetén tanácsainkkal segítjük.

Az érintett iskolával közös óvoda - iskola átmenetet segítő programot dolgozunk ki minden nevelési évben. Az óvoda-iskola közös programjait éves munkatervünkben rögzítjük.

(hospitálások, esetmegbeszélések, szakmai műhely, közös programok)

A gyerekek fejlődését első osztályos korukig után követjük iskolalátogatással, tapasztalatcserével.

G) Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés

Nevelőmunkánk nem hozhat megbízható eredményt, ha szülőkkel nem megfelelő a kapcsolatunk, ezért minden egyes szülővel törekszünk a személyes kapcsolat kialakításra, bizalmuk megnyerésére és javaslataink megszívlelésére. Ennek egyik kiindulópontja a gyermekek egyénre szabott befogadásának biztosítása.

Ennek érdekében a beszoktatási-befogadási időszakot rugalmasan kezeljük, a szülővel egyeztetve növeljük fokozatosan a gyermekek óvodában eltöltött idejét, valamint a szülő nélkül töltött idő hosszát.

A szülőket rendszeresen (naponta, és/vagy szükség szerint) tájékoztatjuk gyermekük fejlődéséről, az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseit kérésükre megbeszéljük, a gyerekek alkotásait rendszeresen megmutatjuk, biztosítjuk, hogy a szülők részt vehessenek az óvoda mindennapi életében.

Az óvodapedagógus tájékoztatást ad a gyermek fejlődéséről fél évente az egyéni értékelő lapok vezetésével. Egyéni beszélgetésekkel, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek

kicserélésével, a család szokásainak, értékrendjének megismerésével, megértésével, a család erőforrásainak feltárásával törekszünk a közös együttműködésre.

A szülői közösség kialakítása, nyílt rendezvények szervezése jó alkalmat teremtenek arra, hogy a szülők láthassák gyermekeik közösségben elfoglalt helyét.

H) Intézményi eredményességi mutatók

- a 3 éves HH és HHH gyermekek beóvodázási aránya
- a gyermekek hiányzásai csökkenésének mértéke
- DIFER mérésnél az alapkészségek fejlődésének mértéke
- sajátos nevelési igényűvé minősítés csökkenésének mértéke
- normál tantervű, integrált iskolai környezetbe történő beiskolázás mértéke
- 6 éves kor után óvodában maradó mutatók
- elégedettségmérés eredményei (szülők, gyermekek, óvodapedagógusi, pedagógiai munkát segítő)
- neveltségi mutatók

8. 2. 5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása – Tehetséggondozás, tehetségfejlesztés

Óvodánkban a hátránycsökkentés mellett figyelmet fordítunk a tehetségigéreték felkutatására is. A tehetségigéreték azonosításának formája elsősorban a természetes óvodai élethelyzetekben megnyilvánuló teljesítmény, viselkedés megfigyelése.

Különleges bánásmódot igénylő tehetséges gyermek az, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

A tehetségigéreték gondozásához elsősorban a dústítás stratégiáját alkalmazzuk óvodáinkban. Figyelemmel kísérjük továbbá a hazai, óvodai tehetséggondozás módszertanát, pályázatait.

Fontos feladatunk a képességek kibontakoztatása, a tehetséges gyermekek felismerése, egyéni nyomon követése, a tehetségek gondozása és fejlesztése is.

A mikrocsoportos tevékenységszervezés közben a differenciálás gyakorlata kiválóan alkalmazható a kiemelten tehetséges gyermekek nevelésében, melynek fontos színterei a játéktevékenység, a bábjáték különféle mozgásos tevékenységek. E tevékenységek közben a gyermekek tehetségével összefüggő gyenge területek erősítésére is alkalom nyílik.

Célunk:

A tehetségígéretes gyermekek személyiségének optimális alakítása, komplex fejlesztése az óvodai programok keretében. Kiegyensúlyozott, elfogadó, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése, ahol a feltöltődés, pihenés, elvonulás lehetősége biztosított, melynek keretében kibontakozhatnak a gyermekek kiemelkedő képességei is. Arra törekszünk, hogy megelőzzük a tehetségígéretes elhárítását, felismerjük az alulteljesítő gyermekekben bujkáló kiváló képességeket.

Feladataink:

- A tehetséges gyermek felismerése, bátorítása.
- Sokféle tevékenység biztosításával a gyermekek érdeklődési körének megismerése.
- Az óvodai élet gazdagítása tehetségfejlesztő tevékenységekkel.
- Egyéni bánásmód keretében történő célzott egyéni képességfejlesztés.
- A gyermek pozitív én tudatának kialakítása és erősítése.
- Elfogadó és támogató környezet kialakítása.
- A többségen belül a differenciálás eszközzel a tehetség fejlesztésére törekvés
- A tehetséges gyermekek felfedezése érdekében megfigyelések végzése.
- Szükséges esetén külső szakember segítségének igénybe vétele.
- Az elhárítás elhárítása.
- Az általános kreatív nevelés eszközeivel fejlődésük segítése.
- A tehetséges gyermek erős oldalának támogatása.
- A gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatása.

9. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

A helyes és szükséges intézkedések alapja a tájékozottság. Minden óvodapedagógus feladata és felelőssége, hogy folyamatos kapcsolatot tartson óvodásaink szüleivel, a gondviselőkkel. A napi találkozások, beszélgetések mellett fontos szerep jut a családlátogatásoknak és szülői értekezleteknek. Normális körülmények között ebben a kommunikációs rendszerben fény derül az intézkedést igénylő problémákra.

Fontos a gyermek napi tevékenységének nyomon követése, a magatartás, viselkedés gyors változásának felismerése, esetleges sérülések észlelése. Figyelmeztető jelzés a társas

kapcsolatokban megjelenő helytelen magatartás, viselkedési rendellenesség, a pszichés fejlődés zavara.

A veszélyeztetett, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű, a pszichés fejlődési zavarokkal, egyéb fejlődési rendellenességgel küzdő gyermeknek is joga van egyéni fejlődési sajátosságaihoz igazodó pedagógiai környezethez.

Az óvoda felelőssége, hogy segítséget adjon, intézkedési javaslatokat tegyen a szülőknek.

Munkánk során folyamatosan kapcsolatot tartunk a Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat szakembereivel, a Salgótarjáni Nevelési Tanácsadóval, Szakértői Bizottsággal, a szécsényi Pedagógiai Szakszolgálat, Máltai Szeretetszolgálat munkatársaival illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatokat ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Nagy figyelmet fordítunk a rendszeres óvodába járás biztosítására.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek, az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések:

- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratását minél előbb kezdeményezzük.
- Óvodába lépéskor komplex állapotfelmérést végzünk, és ennek alapján határozzuk meg a feladatainkat.
- Szükség esetén egyénileg foglalkozunk a gyermekkel, illetve a megfelelő végzettségű szakemberek segítségét kérjük.
- Segítjük az óvodai beilleszkedést a gyermeknek és családjának egyaránt.
- Sok pozitív élményt nyújtunk számukra, célunk, hogy megszeressék az óvodát, kialakuljon a bizalom.
- Odafigyelünk arra, hogy rendszeresen járjanak az óvodába.
- Figyelemmel kísérjük a hiányzások okát.
- Rendszeresen látogatjuk a családokat, segítséget nyújtunk, tanácsot adunk.
- Igénybe vesszük a gyermekvédelmi szakembert, védőnőt, gyermekorvost, ha szükséges.
- Egyetlen gyermek sem maradhat ki az óvoda programjaiból azért, mert nehéz körülmények között él.
- Együttműködünk a Rimóci Roma Nemzetiségi Önkormányzattal.

Az esélyegyenlőséget szolgáló tevékenységeink célja:

A beilleszkedést, a szocializálódást, a feladattudat kialakulását elősegítő tevékenységek szervezése. A bizonytalan képességek fejlesztése, a későbbi tanulási zavarok kialakulásának enyhítése rendszeres napi tevékenységekkel.

A mindennapjainkat ezeknek a szempontoknak a figyelembe vételével tervezzük meg.

A csoportos tevékenységeket napi rendszerességgel végezzük, a tevékenységek időtartama függ a gyermekek bioritmusától, terhelhetőségétől.

A gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követjük. A megfigyeléseket a mindennapi életben (játék, munka, egyéb tevékenységek) végezzük, esetenként játékos egyéni vizsgálattal.

A megállapításokat a gyermek fejlődési lapján rögzítjük.

A szükséges jelzéseket minden esetben megtesszük a probléma megoldásában illetékes szervnek.

10. AZ ÓVODAI ÉLETÜNK TEVÉKENYSÉG FORMÁI

Az óvodai életünk tevékenységformáinak meghatározásakor az alapprogram tevékenységstruktúráját követjük.

10. 1. A játék

A játék önként választott, mással nem helyettesíthető, a játék öröméért végzett tevékenység. A játék során pontosabbá válik a valóságról alkotott kép, fejlődik a megismerő képesség.

Óvodai nevelésünk során biztosítjuk, hogy a különböző játékfajták (gyakorló, szerep, konstruáló stb.) feltételei (különösen; idő, hely, tárgyi) a gyermekek egyéni szükségleteinek megfelelően biztosítottak legyenek.

Olyan boldog óvodás éveket kívánunk biztosítani, ahol a cselekvések átélésével a gyermekeknek egyéni vágyai, ötletei kibontakozhatnak, komplex módon fejlődhetnek.

Feladataink:

- A gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagok, eszközök, játékszerek biztosítása.
- Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportléggkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.

- Első és legfontosabb a nyugodt légkör, elegendő hely és idő biztosítása a játék számára, hogy a gyermek személyisége kibontakozhasson a játékon keresztül.
- Biztosítjuk, hogy ne zavarják egymás játékát, a játékeszközöket rendeltetésszerűen használják.
- Törekszünk arra, hogy az egyes korcsoportoknak megfelelően, minden gyermek játéka az elérhető legfejlettebb szinten bontakozzon ki.
- Játékeszközök folyamatos biztosítása, melyek legyenek esztétikusak és balesetmentesek, fejlesztő hatásúak, melyek megfelelnek az életkori és egyéni sajátosságoknak.
- Fontos feladatunk a játékeszközök kiválasztása. Olyan játékeszközöket biztosítsunk, amelyek könnyen tisztíthatóak, veszélytelenek, jó minőségűek, jól variálhatóak.
- Biztosítsuk az élményszerzés lehetőségét a közvetlen tapasztalatszerzés során is.
- A természettel kapcsolatos és hagyományos játéklehetőségek ismeretével a játék funkciójának erősítése, a valóságról alkotott kép gazdagítása, fejlesztési lehetőségek biztosítása.
- Legyenek állandó játszóhelyek, de legyen lehetőség a változtatásra is, és a játék végén a következő tevékenységhez szükséges rendet rakjanak.
- Népi játékeszközök felkutatása és bekapcsolása a játék folyamatában.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek képesek több napon keresztül együttjátszani egy azon témában.
- Kialakul a közös játék igénye, a közös alkotás, az együttes élmény, kíváncsiság, problémamegoldás sikerének élménye.
- Játékukban a szerepjáték a domináló és kedvelik a szabályjátékokat, kialakul a szabálytudatuk.
- Képesek bonyolult építményeket létrehozni.
- Kitartóak a mozgásos játékokban.
- A gyermekek finommozgása és nagymozgása összerendezett, egyensúlyérzéke fejlett.
- Kialakulnak a nyugodt együttjátszáshoz szükséges viselkedési normák.

10.2. Mindennapos mozgás

Célunk: hogy a mozgást megszerettessük, a gyermekek mozgásigényét kielégítsük, az óvodáskorú gyermekek testi és pszichomotoros képességeit sokoldalúan fejlesszük. A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiség fejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához

Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert. A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését.

Feladataink:

- Sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal elősegíteni a gyermekek természetes mozgásigényének kielégítését és képességeik célzott fejlesztését.
- Alakítsuk ki bennük az egészséges versenyszellemet.
- Az óvodáskorban tervezhető mozgások, mozgásos játékok összeállítása.
- A különböző szervezeti formák megteremtése.
- A tevékenységhez élmény, idő, hely, eszköz biztosítása.
- Fejlesszük:
 - a fizikai állóképességet
 - alakítsuk ki az önértékelést, és növeljük az önbizalmukat
 - nagy- és finommozgásokat és a fizikális erőnlétet, szem-kéz, szem-láb koordinációt, ritmusérzéklet
 - a testsémát, ezáltal fejlődik a testrészek ismerete, a test koordinációja, a testfogalom, kezesség dominancia, térben való tájékozódás
 - a vizuális és auditív percepciót, illetve kiegészítő mozgásokat
 - a mozgással kapcsolatos szókészletet
 - természetes mozgást (járás, futás, ugrás, egyensúlyozás stb.)

— testi mozgásos képességeit (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés)

A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- c) szervezett mozgásos tevékenység.

Szabad, spontán mozgás

A mozgás a gyermekek mindennapi tevékenységében jelen van, jelentős szerepet tölt be személyiségfejlődésükben. Belső késztetést érezve állandóan mozognak, örömmel és természetes módon végzik a különböző mozgásformákat.

A csoportszoba, a tornaszoba és az udvar játékeszközei lehetőséget biztosítanak a változatos tevékenységek gyakorlására.

A gyermekek mozgásigénye különböző, ezért nagyon fontos, hogy az aktívabb mozgást és a nyugodtabb tevékenységet kedvelő gyermekek számára is teret biztosítsunk.

A napirendünket igyekszünk úgy kialakítani, hogy minél több időt töltsünk a szabad levegőn. Séták, kirándulások alkalmával is keressük és kihasználjuk a mozgás adta fejlesztési lehetőségeket.

Irányított, mindennapos mozgásfejlesztés

A mindennapos mozgás 5-10 perces anyagát úgy állítjuk össze, hogy az felfrissülést, edzést, igazi örömet jelentsen a gyermekek számára, ezekhez változatos, motiváló eszközöket, zenéket kínálunk. A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben elősegítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Szervezett mozgásos tevékenység

A foglalkozásokat, mozgásos játékokat a csoportszobában, tornateremben, sportcsarnokban, illetve a szabadban végezzük.

A gyermekek mozgásos tevékenységét, mozgásos játékát, a mozgástér kialakítását, az eszközök kiválasztását mindig a gyermekek életkorához, általános fejlettségéhez, a fejlődés üteméhez igazodva tervezzük meg.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek szeretik és igénylik a mozgást.
- Mozgásuk összerendezett, megfelelő ritmusú.
- Mozgásban kitartóak, növekedik teljesítőképességük.
- Jól tájékozódnak térben és időben, ismerik az irányokat.
- Tudnak ütemtartással járni, járásban ritmusváltásra képesek.
- Az ügyességi és szabályjátékokat szeretik, a csapatjátékok szabályait betartják.
- Sor- és váltóversenyt, futó és fogójátékokat a szabályok betartásával játszik.
- Az eszközöket rendeltetésszerűen használják.
- Ismeri a gyakorlatokhoz kapcsolódó kifejezéseket, vezényszavakat.

10. 3. A külső világ tevékeny megismerése

A „Mesélő természet, jeles napok, ünnepek” című programunk fő tevékenységi formája a külső világ tevékeny megismerése.

A környezeti nevelés állandóan, mindenkor folyamatossággal jelenlévő hatás az óvodában. A heti rendben megjelenő tevékenységek, kezdeményezések komplex módon mindennap az aktuális környezetismereti témából indulnak ki, amelyek részletezése a heti ütemtervben jelenik meg.

Célunk: olyan gyermekeket nevelni, akik szeretik a természetet, az őket körülvevő élőlényeket, ismerik környezetüket, fogékonyak a körülöttük lévő élő és élettelen világ szépségeire, megbecsülik azt és képesek érte tenni is.

Feladatunk:

- A körülöttünk lévő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztalása játékos formában és az ismeretek rendszerezése.
- A gyermekek környezet iránti érdeklődésének felkeltése, az ok-okozati összefüggések megtapasztaltatása, a logikus gondolkodás megalapozása.
- Tudatosítjuk a környezetvédelem és természetvédelem fontosságát.
- Zöld, jeles napok beépítése az óvoda életébe.
- A feldolgozásnál figyelembe kell venni, hogy kevesebbet, de alaposabban. A sokoldalú tapasztalatszerzést, annak feldolgozását tudatos irányítással, élményszerű átadással tesszük.

- A gyermeki érdeklődést a megfigyelés irányába tereljük, megtanítjuk a gyermekeket eligazodni a környezetükben. Szeressék meg az óvodát és környékét.
- A környezetükkel, a világ dolgaival természetes egységükben ismerkedjenek. Gyűjtsenek terméseket, leveleket, kavicsot, az évszakokra jellemző képeket. Figyeljék meg a háziállatokat, madarakat, bogarakat. Csíráztassanak, hajtassanak növényeket.
- Ismerjék meg a növények és állatok életét, fejlődését, a környezet és az élővilág közötti kapcsolatok összefüggéseit, a természet körforgásait.
- Az évszakok változásain keresztül, közvetlen megfigyeléssel tapasztalják meg a természet változásait. Legyen fogalmuk kisebb-nagyobb időegységről (év, évszak, nap).
- Megfelelő tárgyi eszközökkel biztosítjuk a gyakorlási, tapasztalási lehetőségeket a környezetünk szépítése, gondozása kapcsán. (kisgereblye, lombseprű, locsolókanna)
- A problémákat a képességeik szerint oldják meg. Ha felfedeztetjük velük a környezetük elemeit, megismertetjük a felnőttek világát, azok viselkedését, ők is aktív részeseivé válnak környezetüknek.
- Állandóan gyűjtünk, keresgélünk, figyelünk, kísérletezünk, tevékenykedünk, eseményeket szervezünk, mindezt érzélem gazdag, színes hangulatos légkörben.
- Mindent a maga természetes környezetében kívánunk megfigyelni. A hosszabb, rövidebb séták kirándulások, megfigyelések, természetben történt játékok után lehetőséget adunk a benti, nyugodt beszélgetésekre is.
- Hozzuk gyermek közelbe a fenntarthatóság gondolatát: ismerjenek meg a gyermekek újrahasznosítható eljárásokat, környezetvédelmi módszereket, energiatakarékosági intézkedéseket, szelektív hulladékgyűjtést. Hangsúlyt helyezünk a fenntarthatósági szemléletformálásra.
- Ismerjék meg falunk néphagyományát, a helyi kultúra értékeit.
- Gyakorolják a helyes gyalogos közlekedést, ismerjék a közlekedési eszközöket.

10.3.1. Környezettudatos magatartás kialakítása

A kis emberek, akik a világ különböző részén tevékenykednek, képesek megváltoztatni a Föld arculatát és jobbá tenni az életet.” - mondja Jane Goodall.

Mindazt az értéket és szépséget, amit a természet ránk hagyott, feladatunk megőrizni, védeni. Az óvodai környezeti nevelés alapozó jellegű, így meghatározó szerepet játszik az egyén környezetkultúrájának alakításában. Életünk minőségét, valamint egészségünket alapvetően befolyásolja és meghatározza a bennünket körülölelő természeti és társadalmi környezet

minősége, állapota. A gyermekek környezettudatos gondolkodásának, felfogásának megalapozása és rajtuk keresztül a szülők szemléletmódjának alakítása már az óvodában elkezdődik. Mindezeket a családok hatékony és folyamatos bevonásával, élethosszig tartó folyamattal és holisztikus szemlélettel tudjuk a leghatásosabban elérni. Fontos a tudatformálás, az a remény, hogy a gyermekek jobb életteret adó világot építsenek maguknak.

A környezettudatos magatartás kialakításának célja:

Környezettudatos, környezetre figyelő magatartásformák és szokások kialakítása, amely magába foglalja a szűkebb és tágabb környezet, kulturális és természeti értékek megismertetését, megszerettetését és annak megóvására való nevelést. A társadalmi igények változásához igazodó, a gyermekek életkorának megfelelő természeti, emberi és tárgyi környezetből szerzett tapasztalatok, melynek birtokában biztonságosan eligazodik az őt körülvevő világban. Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, melyek a környezettel való harmonikus együttéléshez szükségesek és a családok környezettudatos életviteléhez hozzájárulnak.

A környezettudatos magatartás tevékenységformái:

- Építünk a gyermek kíváncsiságára, érdeklődésére és megismerési vágyára.
- A környezettudatos magatartás és életmód alapjait tapasztalati úton sajátíthatják el a gyerekek.
- Komplex tapasztalatszerzés, mely egységben mutatja, érzékelteti azt, ami a valóságban is egységesen érzékelhető.
- A tapasztalatok és ismeretek elsősorban a gyermek közvetlen társadalmi és környezetéből származnak.
- A környezet megismerése nem korlátozódik csak a környezeti foglalkozásokra és a tervszerű, tudatos kezdeményezésekre, hanem átfogja az egész óvodai életet. Benne van a szabad játékban, az udvari élet pillanataiban, a beszélgetésekben, megfigyelő sétákban, kirándulásokban.
- A gyermekeknek lehetőségük van sokféle felfedezésre, ösztönző tapasztalatszerzésre, közben fejlődik a megfigyelő, gondolkodási, a beszédmegértő és nyelvi képességük, formálódik a társas kapcsolatuk.
- A természet szépségének megláttatása megalapozza a természet iránti vonzódásukat, így azt szerető, tisztelő, értékeit megbecsülő, azokat védő emberekké válnak.
- Pozitív érzelmi viszony alakul ki a lakóhely, a szülőföld iránt.

- A természeti és társadalmi környezet témaköreivel valamennyi korcsoport megismerkedik, életkortól függően.
- A fokozatosság elvét követjük a megismertetés során: a közelebbitől a távolabbi felé haladunk.
- Szemléltetésben a közvetlen környezetben való megfigyeléstől a képi ábrázoláson való megfigyeltetés felé.
- Érvényesítjük a differenciálás pedagógiai koncepcióját a nevelés folyamatában. Ha szükséges, a hátrányokat kompenzáljuk.

Az óvodában rejlő lehetőségek:

- Szelektív hulladékgyűjtés bevezetése, a községben található szelektív hulladékgyűjtők felkeresése a gyerekekkel.
- Jeles zöld napok tevékeny megélése: állatok világnapja, víz világnapja, Föld napja, madarak és fák napja.
- Madarak etetése a csoportok ablakaiban lévő madáretetőkben, az udvaron madárkalács kihelyezése.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermek életkori sajátosságainak megfelelően tudjanak tájékozódni és eligazodni a természeti és társadalmi környezetben.
- Ismerjék a község szépségét, a környezetükben lévő intézményeket (pl. falumúzeumok, közösségi ház, posta, orvosi rendelő, iskola, könyvtár).
- Tudjanak különbséget tenni az évszakok között.
- Óvják a természetet, a növény- és állatvilágot.
- Kezdjék megismerni az ok-okozati összefüggéseket.
- Ismerjék nevüket, lakhelyüket, születésük helyét, szüleik nevét.
- Ismerjék az őket körülvevő közlekedési eszközöket, tanulják meg az alapvető közlekedési szabályokat.
- Ismerjék a néphagyományokat, a falusi élet szokásait (pásztorjáték, lucabúza ültetés, tojásfestés, locsolkodás).
- Értékeljék és védjék az egyes környezeti elemeket, mint a víz, levegő, élővilág, talaj.
- Ismerjék a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában.

- A tárgyakat meg tudják számlálni, legalább 10-es számkörbe tudjanak összehasonlítani mennyiség, forma, nagyság és szín szerint.
- Tudják megkülönböztetni a jobbra-balra irányokat, értsék a helyeket kifejező névutókat (alatt, fölött, előtt, mellett).
- Fejlődjenek az iskolai tanuláshoz szükséges értelmi képességeik.

10. 4. Mesélés, verselés

Célunk: hogy a gyermekek számára örömforrást tudjunk biztosítani, segítsük elő a gyermekek a belső képalkotásának kialakulását. A ritmusokkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzékszervi, érzelmi élményeket nyújtanak, így kedvezően hathatnak a nyelvi- és beszédkészség alakulására is. Eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük. Minden nap mesélünk a gyermekeknek. A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

Feladataink:

- A gyermekek irodalmi művekhez fűződő pozitív kapcsolatának kialakítása; legyen élmény a mesélés, verselés.
- Az irodalmi anyag kiválogatása, magyar és külföldi mesék, versek, irodalmi alkotások, a nemzetiség kultúrkincsek gyűjtése.
- A 3-7 éves gyermek életkori sajátosságaihoz igazodóan a magyar népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeinek megismertetése.
- A mese kiválasztása igényes, a gyermekek korának megfelelő legyen.
- A változatos irodalmi élmények (diafilmvetítés, bábelőadás, színházlátogatás) biztosítása.
- Szükséges feltételek, eszközök, biztosítása a nyugodt mesehallgatáshoz.
- A dramatizáláshoz szükséges eszközök, feltételek megteremtése.

A mese és vers emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését, mindig többről van szó, mint amit a szavakkal kimond. Erkölcsi értéket közvetít, alakítja a gyermek értékrendjét.

Fontos a válogatás. A népi mondókák, ritmusok, népmesék minden korosztálynak bőséges kínálatot nyújtanak. A simogatók meghitt együttlétei alatt érzelmi kötődéseket alakítanak ki. A nagyszülők segítségével próbáljuk az ünnepekhez kapcsolódó hagyományokat felkutatni. Az előszavas mesélés a csend szigete, naponta ismétlődő tevékenység. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására. A magyarság meséi mellett más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

A vers játék a nyelvvel, az érdekes, szépen hangzó beszéddel. A verselés tevékenységéhez kötődő, együttlétek hangulatát fokozó játék.

Ez történhet teremben, séta közben, játszás közben, egy-egy tevékenységet is érdekesebbé lehet tenni vele. Fontos, hogy mennyiségben és tartalmi színességben olyan repertoárral rendelkezünk, hogy az állandó alkalmazáshoz mindig kapcsolódni tudjunk.

A bábozás élményét az óvodapedagógusi bábjátékban éreztetjük meg a gyermekekkel.

Később lehetőséget biztosítunk a gyermekek próbálkozásainak. A különböző óvodai ünnepek, rendezvények színfoltját is emeljük verseléssel, dramatizálással.

A nyelvi kultúra alapjainak lerakása, a nyelvi képességek életkoruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelő fejlesztése az óvodapedagógus mesélése, versmondása példaértékű legyen, hiszen a gyermek ezt igyekszik utánozni.

Nyelvtanilag helyes, érthető beszéddel, kiejtéssel megfelelő artikulációval tolmácsolja az irodalmi alkotásokat, így a gyermek szabad önkifejezése jól fejlődik, szókincsük bővül.

A mese, a vers, a dramatikus játék komplexen hatja át a többi tevékenységet.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek várják és kérik a mesét.
- Szívesen mondogatnak mondókákat, verseket.
- Egyszerűbb meséket szívesen mesélnek, báboznak és megjelenítik dramatikus játékokkal.
- Néhány kedvelt meshőssükkel megtörtént eseményeket beviszik játékukba.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni, azt elmondani, megjeleníteni.
- Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, szándékos figyelmük fejlődik, beszédkésztségük, beszédkedvük erősödik.
- A mesék szófordulatai passzív szókincsükbe beépülnek.
- Néhány mesét, verset, mondókát képes emlékezetből felidézni.

- Ismerik a mesekönyvet, szívesen nézegetik, a napi élet részeként használják, forgatják.

10. 5. Ének, zene, énekes játék, népi játék, tánc

Célunk: Az éneklés, az énekes, népi játékok megismertetése, megszerettetése a gyermekekkel.

A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, mozgáskultúrájának fejlesztése és zenei ízlésük, esztétikai érzékük formálása. A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik. Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Feladataink:

- A zenei anyag igényes válogatása az életkori és a csoport képességszintjének figyelembevételével.
- Nyelvi képességek fejlesztése a mondókák, gyermekdalok és zenei készségfejlesztő játékok által.
- A környezet hangjainak, zörejeinek megfigyelésével, énekkal, zenével a gyerekek éneklési kedvének felkeltése, zenei fogékonyságuk alapozása.
- Közös éneklés, mondókázás, népi játék és néptánc segítségével az együttes élmény biztosítása.

Az óvodai zenei nevelésnek jelentős hagyományai vannak. A magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa ma is élő és felhasználható. Valamennyi ünnepünkhöz kapcsolódik olyan dalanyag, amelyet megismertethetünk a gyermekekkel. Az ének, az ehhez kapcsolódó mozgás a mindennapoknak éppúgy része, mint a mesélés.

Napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre, mondókázásra vagy körjátékok játszására.

Az élményt adó közös éneklés, a művészeti és esztétikai nevelés szempontjából is fontos.

A gyermekekkel arc, kéz, ujj és lovagoltató játékokat játszunk, melyben bensőséges kapcsolatot teremtenek a felnőtt és a gyermek között. Így erősödik biztonságérzetük, érzelmileg gazdagabbá válnak.

A mondókákhoz és énekes játékokhoz már összetettebb mozgás is kapcsolódhat (pl. csigavonal, hullámvonal, szerepcserére épülő játékok).

Megismerkednek a helyi népszokásokhoz kapcsolódó dalokkal, gyermektáncokkal. (pl. kaputartás, sarokkoppantás, páros forgás, csárdás, dobbantás)

Tanuljanak ünnepekre és alkalmakra néhány egyszerű dalt.

Zenehallgatáshoz leggyakoribb legyen az élő éneklés, de hallgathatnak értékes műzenét is a népdalok vagy a klasszikus zene világából.

Énekeljenek halkabban, hangosabban, magasabban, mélyebben. Érezzék az egyenletes lüktetést, a dalok, mondókák ritmusát. Használjanak 2-3 ritmushangszert.

A zenei képességek fejlesztése mellett fontos, hogy a gyermekek örömmel, érzelmi gazdagsággal, lehetőleg tisztán énekeljenek.

A cigány gyermekek zenei érdeklődése már az óvodás korban megfigyelhető. Ez megmutatkozik jó ritmusérzékükben, testmozgásukban. Nagyon vonzódnak a ritmus hangszerekhez és szívesen alkalmaznak bármilyen eszközt érzékeltetésre (pl. kanál, építő).

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek örömmel játszanak énekes játékokat.
- A gyermekek mernek és tudnak egyedül énekelni.
- Egyszerű dallamotívumokat visszaénekel.
- A zenehallgatásra szánt dalokat, zeneműveket érdeklődéssel hallgatják.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögzíteni.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- A gyermekek felismerik és megkülönböztetik a környezetükben található hangokat.
- Egyszerű, játékos táncmozgásokat esztétikusan, kedvvel végeznek.
- Térformák kialakítására képes.
- Örömmel használják a zenei hangszereket.

10. 6. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Célunk: A gyermek élmény- és fantáziavilágának, képi, szabad önkifejezésének teret biztosítsunk, a tér-forma képzetüket gazdagítsuk, esztétikai érzékenységüket, szép iránti nyitottságukat, igényességüket alakítani tudjuk. Az óvodai nevelésben törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek felismerésére.

Feladataink:

- Biztosítani kell egész nap folyamán a zavartalan és sokrétű tevékenykedés külső feltételeit.
- Az eszközök, technikai eljárások megismertetése.
- Ingergazdag, esztétikus környezet biztosítása.
- Maga a környezet esztétikai alakítása és az esztétikai élmények befogadása.
- Alkotó tevékenységek tartalmának és minőségének fejlesztése.

Alapvető, hogy egy jól elkülönülő hely legyen a csoportszobában, ahol a nap folyamán bárki szabad választása alapján alkotó tevékenységbe kezdhet. Ennek alapvető feltétele, hogy a szükséges eszközök jól elérhető helyen legyenek. Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

További feladatunk a szokások, szabályok rögzítése, a technikák bemutatása, tanítása, gyakoroltatása. Adjunk teret a felfedezés, az alkotás, színek, formák adta örömöknek. Egyénileg segítsük őket a továbblépésben, de engedjük őket szabadon próbálkozni. Meg kell őket tanítani az eszközök helyes használatára.

A gyermekeknél megjelenő szándékos képalkotó tevékenységet segítsük élményeikhez kapcsolódó témákkal és technikákkal. Jelenjen meg rajzaikban az emberábrázolás.

Ösztönözzük a gyermeket eseményábrázolásra. Megláttatjuk a gyermekekkel a környezetben lévő esztétikus jelenségeket.

A roma gyermekek otthoni környezetében hiányoznak azok a tárgyi feltételek, amelyek az ábrázoló tevékenységhez szükségesek, ezért az óvodában korlátlanul biztosítjuk számukra az eszközöket és a teret. Gyakori értékeléssel, pozitív megerősítéssel ösztönözzük a kitartó munkára.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Kezeljék az eszközöket megfelelően.
- Tudják élményeiket vizuálisan kifejezni.
- Megismert technikákat tudják önállóan alkalmazni.
- Színek, színárnyalatok ismerete.
- Képalkotásaikban jelenjen meg egyéniségük, elképzelésük.
- Fejlődjön térérzékük, színérzékük.
- Emberábrázolásban jelenjenek meg a részformák is.

- Beszélni tudnak az alkotásokról és elfogadják mások véleményét.
- A gyermekek alkossanak közös kompozíciót.

10. 7. Munkajellegű tevékenységek

Célunk: a gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítsa, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, felelősségvállalást, kötelességteljesítését.

Feladataink:

Különböző munkajellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételeinek biztosítása.

A munkára nevelés az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat, amely áthatja a gyermekek mindennapi tevékenységének egészét. A munka az óvodás korú gyermek számára játékos jellegű, gyakran nem is választható szét a játék és a munkatevékenység.

A különböző munkafajták:

- ***Önkiszolgálás:*** fejlődjenek ki a gyermekeknek azon készségei, melynek segítségével kiszolgálja saját magát. (testápolás, étkezés, öltözködés) Jusson el a saját személyiségével kapcsolatos munkakészség kialakulása után a közösségért végzett munkáig.
- ***Naposság:*** a közösségi kapcsolatot jól fejleszti a naposi munka bevezetése. Első időben az óvodapedagógus felügyeletével történik, a nagyobbak már önállóan végzik a naposi teendőket.
- ***Alkalomszerű munka és megbízatások:*** a csoport életében előre nem meghatározhatók, nap mint nap váratlanul jelentkező feladatok megoldásában van szerepe.
 - játékelrakás, csoportszoba átrendezés, különböző eszközök kiosztása, összeszedése, az öltöző és mosdó rendjének megőrzése.
- ***Növények és állatok gondozása:*** a környező világ megismerésének egyik része az állatok és növények fejlődésével, gondozásával, védelmével való ismerkedés.
 - élősarok, virágos láda, tuják, madáretetők gondozása
- ***Környezetvédelem:*** a természeti és társadalmi környezethez való pozitív érzelmi viszony, viselkedési formák, magatartásmódok kialakítása. A

közvetlen tapasztalatszerzésből fakadó élmények jó alapul szolgálnak a későbbi „cselekvési készség” fejlesztésére.

- udvarunk rendben tartása, szemét, hulladék megfelelő kezelése

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek örömmel teljesítik kötelességüket.
- Örülnek a közös munkának és szívesen végzik.
- Önállóan végzik a naposi munkát.
- Az egyéni megbízatásokat teljesítik.
- Szívesen segítenek a kisebbeknek.
- A környezetükben lévő állatokat, növényeket óvják, gondozzák.
- A szemét- és hulladékkezelés szokásukká válik.

10. 8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tanulás fogalmát tágan és folyamatjellegűen értelmezzük. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.

Nem szűkítjük le az ismeretszerzésre, hanem az egész óvodai életet átszövő, a nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kiránduláson, az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozáson valósulhat meg. Alapelveként fogadjuk el, hogy a tanulás a gyermek cselekvő aktivitásával, a minél több érzékszervét foglalkoztató megtapasztalása által lehet hatékony.

A tanulás célja: a gyerekek a világról általában legyenek tájékozottak, próbálkozhassanak, oldjanak meg problémahelyzeteket, tapasztaljanak cselekvési és magatartási mintákat. Tapasztalataikat, ismereteiket minél többféle változatban, helyzetben alkalmazzák és használják fel.

Feladataink:

- A gyermekek ismeretszerzésének megszervezése.
- Ismeretek átadása.
- Változatos tevékenységek közben szerzett tapasztalatok elrendezése, megerősítése.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek eljutnak pontos, valóság-hű észleléshez, mellyel ismereteik megalapozottak lesznek.
- Kialakul a szándékos figyelem.
- Felébred a gyermekekben a valamit megtanulás vágya, kialakul a feladattudata, az önfegyelmzés képessége.
- Megismerkednek az elemi ok-okozati összefüggésekkel.

11. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

11. 1. A gyermekcsoport megszervezése

Óvodánkban a gyermekcsoportok szervezése életkoronként heterogén vagy homogén formában történik.

A jó napirend folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élőlávás mese és közösségi játék élmény biztosításával.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett- iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt. A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket tanköteles korukat megelőző nevelési évben járónak kell tekinteni.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek, képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében. A gyermek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

11. 2. A napirend megszervezésének elvei

Az óvoda nyitvatartási idejét szülői igények alapján a nevelési év kezdetén határozzuk meg. A gyermekek napirendjének összeállításában vezérelv a szabad játék idejének minél hosszabb időn keresztül és lehetőleg összefüggő idejű biztosítása, valamint a gyermekek egyéni szükségleteinek figyelembevétele.

Feladataink:

- A napirend összeállítása során ügyelünk arra, hogy óvodai életünk mindennapjaiban biztosítsuk a gazdag, változatos tevékenységet, az aktív és passzív pihenés életkornak és egyéni szükségleteknek megfelelő váltakozását.
- Rugalmasság és stabilitás megteremtése, melynek értelmében a stabil pontokat az azonos időben megjelenő, visszatérő tevékenységek jelentik (étkezések, alvás, mindennapos testnevelés, mese), a rugalmasságot a gyermekek érdeklődésére, tevékenységére alapozott helyzetek időtartamának kezelése, az előre be nem tervezett tevékenységek beilleszthetősége adja.
- Ügyelünk arra, hogy a legtöbb időt a játék kapja.
- A napirend alkalmazkodjon az évszakokhoz, az egészséges életmódra nevelés érdekében használjuk ki a gyermekek természetes mozgásigényét, és a természet hatásait, ügyelve a szabad levegőn való tartózkodás időtartamának fontosságára.
- Az óvodai napirend konkrét meghatározásában ajánlatos stabil pontokat tervezni, míg az egyéb tevékenységekre nagyobb intervallumokat tervezni.
- A napirendet minden tanév elején felülvizsgáljuk és az aktuális napirendet a csoportnaplóban rögzítjük.

11. 3. Az egyes tevékenységformák szervezése

Az életkori jellemzők ismeretében és a gyermekek egyéni sajátosságaira építve az óvodapedagógusok döntésétől függ – kivéve a szabad játékot – a felajánlott

tevékenységformák és módszerek megválasztása. Az adott helyzetnek megfelelően rugalmasan alkalmazzuk a módszereket és szükség esetén változtatunk az előzetes terven.

A tevékenységek szervezeti keretei:

- alkalomszerű kezdeményezés
- rendszeres tevékenység: az óvodapedagógus a heti rendnek megfelelően rendszeresen tervezi, amibe a gyermek szabadon bekapcsolódhat
- a tevékenységek között kivételt képez a testnevelés sajátos feladatai, céljai, speciális eszköz és hely igényei miatt

Alapelvek a tevékenység szervezeti kereteinek megválasztásához:

- az egyes tevékenységekben való részvételhez a gyermekek motiválására építünk
- a különböző szervezeti keretek között a gyermekek foglalkoztatási formái: egyéni, mikrocsoportos és az egész csoport együtt
- a foglalkoztatási formák megválasztása az óvodapedagógus kompetenciája
- a különböző együttműködési formák megválasztását a gyermekek szocializációs szintje meghatározza

A gyermeki tevékenységeket és foglalkozásokat az elérni kívánt célok szem előtt tartásával tervezzük meg. Tudatosan törekszünk a gyermekek motiválására, érdeklődésük felkeltésére. Szükség szerint élünk az óvodai IKT eszközök által nyújtott lehetőségekkel, hogy a foglalkozások és a játéktevékenységek minél színesebbek és érdekesebbek legyenek.

11. 4. A heti rend megszervezésének elvei

A csoportok heti rendjének összeállítása az adott óvodapedagógusok feladata.

A hetirend összeállításának elvei:

- A hét során legyen biztosítva, hogy az adott nap során egy-egy tevékenység nagyobb hangsúlyt kapjon, s e szerint történjen a célirányos képességfejlesztés.
- Naponta legyen lehetőségük a mesére, versre, vizuális tevékenységre, énekekre.
- A heti ciklus tervezése nem kötelező jellegű, ettől eltérő időtartamra (két hét vagy más) is tervezhető, a tevékenység jellege, tartalma, komplexitása függvényében.
- Heti egy-két alkalommal kötelező testnevelés foglalkozást szervezni.
- Minden gyermek számára szükséges biztosítani, hogy a megkezdett tevékenységét kedvük szerint folytathassák a hét során.

A csoportok heti rendjét az óvodai csoportnaplók tartalmazzák, melynek vezetése az oviKréta felületén történik.

12. A NEVELÉS TERVEZÉSE

A megjelenő és megvalósítandó pedagógiai célok összhangban állnak az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával és a helyi Pedagógiai Programmal. Az óvoda funkciójának, feladatainak megvalósítása érdekében a gyermeki tevékenységek tervezésén kívül a gyermekek szokás- és szabályrendszerének alakítását nevelési tervekben rögzítjük. Óvodai nevelésünk cél- és feladatrendszere ismeretében ugyanis nélkülözhetetlennek tartjuk a fejlesztés átgondolását, tervezését, időszakonkénti értékelését, a továbblépés feladatainak meghatározását. A nevelési tervek féléves időintervallumúak, a teljesítésük értékelése minden lezárt ciklus végén írásban történik az oviKrétaban található csoportnaplókban. A nevelési év végén évértékelést készítünk az adott nevelési évről. A heti tervek elkészítése, dokumentálása a délelőtti óvodapedagógus feladata. Komplex módon vesszük figyelembe a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét: a tartalmat, a gyermekek előzetes tudását, motiváltságát, életkori sajátosságait, a nevelési környezet lehetőségeit, korlátait. Egy-egy téma feldolgozásának eredményessége, a gyerekek igényeik és visszajelzéseik módosíthatják a pedagógiai terveket, ezért az előzetesen elkészített heti tervtől-indokolt esetben- el lehet térni. Ennek meghatározása az óvodapedagógus kompetenciája.

13. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

Az óvodapedagógusok törekednek az egymással és a pedagógiai munkát segítő személyekkel való folyamatos kapcsolattartásra, amely történhet személyesen, írásban vagy az online lehetőségek felhasználásával. Tudatosan keresi az alkalmat, hogy a felmerülő helyzet megoldásában, tisztázásában a partnerekkel együttműködjön.

13. 1. Óvoda – család

Arra törekszünk, hogy a szülők megelégedésére a családi nevelést kiegészítve gondozzuk, védjük, neveljük a gyermekeket. Igyekszünk, hogy a szülők nevelőpartnernek tekintsenek, megismertetjük velük nevelői felfogásunkat, programunk célját, feladatát. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események ünnepek, családi hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot.

Minden lehetőséget megragadunk annak érdekében, hogy a családok nevelési eljárásait, szokásait megismerjük, családközpontú intervenciós gyakorlatot alkalmazzunk.

Meghatározott időközönként elégedettségi kérdőív kitöltésére kérjük őket, hogy az elvárásokkal és az igényekkel tisztában legyenek.

A gyermekek egyéni fejlődését megbeszéljük a szülőkkel. Fontosnak tartjuk a hiteles tájékoztatást, a tapintatos és az előre mutató segítséget. A családdal történő együttműködés csak a kölcsönös bizalom talaján valósulhat meg.

A szülőknek tapasztalniuk kell, hogy szeretjük a gyermekeiket, a nevelési céljaink, feladataink a gyermek érdekében fogalmazódnak meg. Törekszünk arra, hogy emberi magatartásunkban, szakmai felkészültségünkben egyaránt példamutatóak legyünk.

A kapcsolattartás formái:

- beiratkozás – az első személyes beszélgetés
- szülői értekezletek
- fogadóórák
- családlátogatások
- egyéni beszélgetések
- nyitott óvoda: a szülő előzetes megbeszélés alapján bármikor bemehet a csoportba megfigyelni a gyermekét
- közösen szervezett programok: Búcsúnap, Óvodába csalogató nap.
- csoportban megtartott ünnepek: névnapok, születésnapok
- a közösségi oldalunkon, a zárt facebook csoportunkban és a helyi újságban folyamatosan megjelentetjük az aktuális tevékenységeket, programokat

13. 2. Óvoda – iskola

Arra törekszünk, hogy a gyermekeket egyéni képességeiknek megfelelően úgy neveljük és fejlesszük, hogy a környezetükben jól eligazodjanak, együttműködők, kapcsolatteremtők legyenek és kialakuljanak az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges képességeik. Igyekszünk elérni azt, hogy az átmenet minél zökkenő mentesebb legyen. Ennek érdekében az iskolával közös programot működtetünk. Ez az óvoda éves munkatervében, valamint az Óvoda –iskola átmenetet támogató munkacsoport éves tervében található meg.

Az együttműködés formái:

- Az iskolai nevelőkkel az emberi és szakmai kapcsolatok folyamatos ápolása.
- Az első osztályosokat meglátogatjuk az iskolában, ahol a nagycsoportos gyermekek ismerkednek a leendő tanítóval és az iskolai környezettel.
- A leendő tanítónéni meglátogatja az óvodában az iskolába készülő gyerekeket. Ez alkalommal kiemelten beszélgetünk a felmerülő nevelési problémákról.
- A nevelési év végén tartandó szülői értekezletünkön az első osztályos nevelő tájékoztatja a szülőket a pedagógiai elképzeléseiről, az iskolába lépés teendőiről.

13. 3. Óvodánk egyéb kapcsolatai

Fenntartóval: Törekszünk arra, hogy a fenntartóval olyan kapcsolatot alakítsunk ki, ami az óvodai nevelési céljainkhoz biztosítja a szükséges erkölcsi és anyagi feltételeket.

Kapcsolatunkat az együttműködés, kölcsönös tájékoztatás jellemzi.

Pedagógiai Oktatási Központ: szakmai szolgáltatási igény felmérése online kérdőív formájában, ingyenes szolgáltatások igénylése szükség szerint, szakmai programokon, továbbképzéseiken való részvétel. A tanfelügyeleti ellenőrzések, az önértékelési feladatok valamint a minősítési eljárások kapcsán felmerülő kérdéseinkben, szakmai továbbképzésekben, szaktanácsadói látogatások szervezésében nagy segítséget nyújtanak.

Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat, Gyámhivatal: A gyermekvédelmi munkánk során törekszünk a személyiség teljes kibontakoztatására, illetve a sérült személyiség orvoslására. Szükség esetén, a gyermek érdekében intézkedést kezdeményezünk a gyermekjóléti munkatárs felé, a jelzőrendszer működtetésével.

Salgótarjáni Nevelési Tanácsadó: a szükség esetén kérjük az egyéni vizsgálat elvégzését.

Salgótarjáni Szakértői Bizottság: Az SNI-s gyerekek egyéni vizsgálatát, illetve a szükséges kontrollmérések elvégzése, kapcsolattartás szükség szerint.

Oktatási Hivatal illetékes szerve: a szülő kérésére a tanköteles korú gyermek vizsgálata a beiskolázás előtt.

Szécsényi Pedagógiai Szakszolgálat: a bővülő ellátás keretében a nagycsoportos korú gyermekekhez fejlesztő szakemberekkel, akikkel szoros együttműködésben állunk.

Egészségügyi szervekkel: Védőnő, háziorvos.

Formái: alkalmankénti eszmegbeszélések, tisztaságszűrés, tanköteles korú gyermekek részére iskolai alkalmassági vizsgálat, hallásvizsgálat, látásvizsgálat.

Rimóci Roma Nemzetiségi Önkormányzat: A gyermekek szociális hátterének, problémáinak megismerése a folyamatos segítségnyújtás érdekében fontos a napi kapcsolattartás, az információcsere.

Kapcsolattartás formái: rendszeres konzultáció, közös programok szervezése, részvétel egymás rendezvényein.

Napraforgó Gyerekház: A családok korai megismerése, segítése, problémák felismerése. „Egymás kezébe adjuk a gyermeket.”

Kapcsolattartás formái: részvétel egymás rendezvényein, megbeszélés, a gyermekek óvodai beíratásának támogatása, utánkövetés.

Máltai Szeretetszolgálat: A családok figyelemmel kísérése, ünnepek alkalmából való segítségnyújtás, programok szervezése, szükség esetén szakember biztosítása.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és –lehetőség szerint– szakmai kapcsolatot tart fenn.

Civil szervezetek:

Rimóci Kobak Egyesület: Együttműködünk környezetünk szépítésében, óvásában.

Rimóci Sport Egyesület: Partner az egészséges életmódra nevelésben (ovifoci, sportnap)

Könyvtár: látogatás a könyvtárban, szervezett gyermekprogramokon való részvétel, könyvnézegetés, a könyv védelmére nevelés.

IKSZT (helyi közösségi ház): szükség esetén rendezvényeink lebonyolításában segítenek.

Fakultatív szolgáltatásaink ellátásához szükséges kapcsolatok:

Hitoktatás: Heti egy alkalommal a hitoktató személy által vezetett fakultatív hitoktatást teszünk lehetővé.

Sportfoglalkozás (ovifoci): A helyi sportcsarnok adta lehetőségeket kihasználva, szakképzett edző vezetésével heti 1 délután a labdajátékok alapjait sajátíthatják el a gyermekek.

14. ÓVODÁNK ÍRÁSOS DOKUMENTUMAI

- Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
- Rimóci Nyulacska Óvoda Helyi Pedagógiai Programja
- Az óvodaigazgató éves pedagógiai, működési munkaterv (Aktuális szervezési, tanügyi és igazgatási feladatok)

- A gyermekcsoport nevelési, tevékenységi programja, a csoportnapló az oviKrétában
- A gyermekek személyiségfejlődése nyomon követésének dokumentációja (Egyéni fejlődési mutató, egyéni fejlesztési terv, DIFER mérések dokumentumai)
- Jelenléti ív az oviKrétában (pontos adatkezelés – naprakész nyilvántartás)

15. A HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAM KARBANTARTÁSA

A pedagógiai program felülvizsgálatának megszervezése az óvodaigazgató feladatköre.

A felülvizsgálat szempontjai különösképpen:

- a gyermekek nevelésében megjelennek-e a tervezett nevelő-fejlesztő tartalmak?
- az alkalmazott módszerek, tevékenységformák alkalmasak-e céljaink elérésére, szükséges-e a változtatás?
- a helyi programban foglalt szabályozások teljesíthetők, fenntarthatók, vagy módosítást igényelnek?
- érvényesek-e a leírtak a személyi, tárgyi feltételek vonatkozásában?
- milyen mértékben elégedettek közvetlen partnereink az óvodákban folyó szakmai munkánkkal?
- megfelelnek-e az aktuális jogszabályoknak?

16. ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT

A helyi nevelési program érvényességi ideje: a hirdetés napjától visszavonásig.

A helyi nevelési program módosításának lehetséges indokai:

- szervezeti átalakítás
- jogszabályi változás
- ha a nevelőtestület más program bevezetéséről vagy egyes részek módosításáról dönt.

17. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Elfogadta:

Rimóci Nyulacska Óvoda nevelőtestülete

.....
Pásztorné Percze Gyöngyi
nevelőtestület nevében

Rimóc, 2026. augusztus 31.

Jóváhagyta:

.....
Virágné Csábi Adrienn
óvodaigazgató

Rimóc, 2026. augusztus 31.

Egyetértését nyilvánította

Határozat száma:

.....
Szabó Vilmos
polgármester

Rimóc, ...